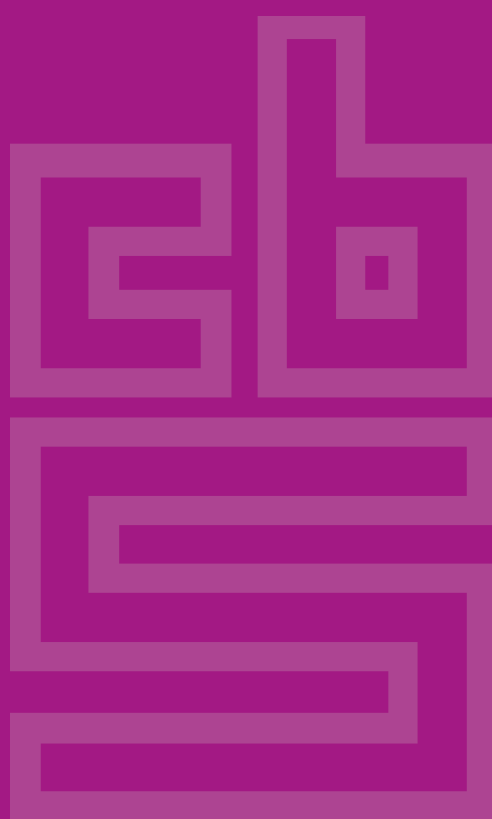

Centraal Bureau voor de Statistiek

Jaarverslag 2005

Centraal Bureau voor de Statistiek

Centraal Bureau voor de Statistiek

Jaarverslag 2005

Inhoud

3 CENTRALE COMMISSIE VOOR DE STATISTIEK

4 INTERNATIONAAL

6 VERSLAG VAN DE DIRECTEUR-GENERAAL

12 CBS DIGITAAL

14 STATISTIEKEN OVER DE SAMENLEVING

18 DE MEDIA

20 STATISTIEKEN OVER HET BEDRIJFSLEVEN

24 PERSONEEL

26 STATISTIEKEN OVER DE ECONOMIE

30 STATISTIEK IN DE PRAKTIJK

33 JAARREKENING

49 ORGANOGRAM

50 PUBLICATIES

52 WEGWIJZER

Centrale Commissie voor de Statistiek

De Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS) is verantwoordelijk voor de vaststelling van het statistisch werkprogramma van het CBS. Bovendien stelt zij mede de begroting en de jaarrekening van het CBS vast. De CCS keurt het jaarverslag van het CBS goed. Daarnaast heeft de Commissie een aantal toezichtstaken.

Zij legt over de uitvoering van haar taken verantwoording af in haar eigen jaarverslag, gericht aan de Minister van Economische Zaken. Het jaarverslag is gepubliceerd op de website van het CBS onder 'Over het CBS – Organisatie – Centrale Commissie voor de Statistiek'.

Per 1 januari 2005 respectievelijk 1 juli 2005 heeft de Minister van Economische Zaken twee nieuwe leden benoemd, namelijk de heer J.M.A. van Huut en de heer prof. dr. C.G.M. Sterks. Zij vervullen de vacatures die zijn ontstaan door het vertrek van de heren prof. dr. F. den Butter en mr. dr. J.J. Kamp.

Per 31 december 2005 zijn afgetreden de heren dr. R. Gerritse en dr. P. Korteweg, voorzitter. In hun plaats zijn per 1 januari 2006 benoemd: de heer mr. J.N. van Lunteren als voorzitter en de heer drs. M.B.G.M. Oostendorp als lid. De heer drs. G.J. Hogeweg werd per die datum herbenoemd als lid.

Daarmee is de samenstelling van de CCS primo 2006:

Mr. J.N. van Lunteren, voorzitter

Prof. dr. A. van Doorne-Huiskes

Dr. J.J. van Duijn

Drs. G.J. Hogeweg

J.M.A. van Huut

Drs. M.B.G.M. Oostendorp

Dr. P.C. Plooi-Van Gorsel

Prof. dr. C.G.M. Sterks

Goedkeuring van het jaarverslag door de CCS

Dit jaarverslag inclusief de volledige jaarrekening is conform de artikelen 53 en 70 van de CBS-wet ter goedkeuring aangeboden aan de Centrale Commissie voor de Statistiek.

Mededeling Centrale Commissie voor de Statistiek

De Centrale Commissie voor de Statistiek heeft kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening van het CBS over 2005. Op grond van haar bevoegdheid neergelegd in de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek van 2003 (Staatsblad 516) keurt zij het Jaarverslag 2005 van het CBS goed.

Eveneens op grond van haar wettelijke bevoegdheid stemt zij in met de vaststelling door de directeur-generaal van de statistiek van de Jaarrekening van het CBS. In haar eigen jaarverslag over 2005 doet de Commissie verslag van de uitoefening van haar taken in het verslagjaar (www.cbs.nl/over/het/CBS/organisatie/CCS).

Voorburg, 24 maart 2006

Mr. J.N. van Lunteren, voorzitter
Drs. P. Spannenburg, secretaris

Uitbreiding statistiek in Europees verband

In 2005 zijn de volgende Europese verplichtingen van kracht geworden:

- Verordening nr. 184/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 12 januari 2005 over de communautaire statistiek inzake de betalingsbalans, de internationale handel in diensten en buitenlandse directe investeringen.
- Verordening nr. 1158/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2005 tot wijziging van Verordening nr. 1165/98 van de Raad inzake kortetermijnstatistieken.
- Verordening nr. 1161/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2005 over de opstelling van niet-financiële kwartaalrekeningen per institutionele sector.
- Verordening nr. 1552/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 over de statistiek van bij- en nascholing in ondernemingen.
- Verordening (EG) nr. 2103/2005 van de Raad van 12 december 2005 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 3605/93 over de kwaliteit van de statistische gegevens in de procedure bij buitensporige tekorten.

In 2005 zijn initiatieven genomen voor de ontwikkeling en invoering van de Europese Praktijkcode voor de statistiek in de landen van de Europese Unie en bij Eurostat, het Europese statistiekbureau. Aanleiding voor de invoering van de Europese Praktijkcode waren berichten in september 2004 over de aanzienlijke bijstellingen van het Griekse EMU-saldo en de Griekse EMU-schuld, en de twijfel die er was over de juistheid van de EMU-cijfers van Italië, Portugal en Hongarije.

De Europese Praktijkcode dient een tweeledig doel: verbetering van het vertrouwen in de statistische instanties en verbetering van de kwaliteit van de geproduceerde statistieken. De ECOFIN Raad is akkoord gegaan met het voorstel voor de invoering van de Europese Praktijkcode.

De praktijkcode bestaat uit vijftien beginselen, verdeeld over drie terreinen: het institutionele kader, de statistische processen en de statistische *output*. Daarnaast bevat de code een systeem van collegiale toetsing op basis van indicatoren door *peer reviews*. De nationale statistische bureaus in de Europese Unie en Eurostat hebben uiterlijk 31 december 2005 de code ingevuld voor hun nationale situatie. De Europese Commissie zal op basis van deze gegevens een rapport met conclusies en aanbevelingen formuleren. Dit rapport zal medio 2006 aan de ECOFIN Raad en het Europees Parlement worden aangeboden.

**Praktijkcode
moet vertrouwen
verbeteren in de
Europese statistiek**

**Optimaal
benutten van
statistische expertise in
de Europese Unie**

De vraag naar Europese statistieken blijft groeien. Het beleid van de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank (ECB) vergt steeds meer en steeds snellere informatie voor Europees beleid en bovendien vaak ook nieuwe statistieken. Om te kunnen voldoen aan de nieuwe Europese vereisten, ligt een bundeling van methodologische capaciteit voor de hand. Een aantal statistische bureaus hebben inmiddels een voorstel ontwikkeld voor het inrichten van zogeheten centres and networks of excellence (Cenex). In de Cenex zou een aantal landen in de vorm van een consortium ontwikkelprojecten kunnen uitvoeren. De voorstellen voor het oprichten van de Cenex zijn in februari 2005 geaccordeerd. Besloten is om op twee terreinen een proef met de Cenex uit te voeren, één op het terrein van *statistical disclosure control* (SDC) en één op het terrein van de prijzen. Het CBS heeft het voortouw genomen voor de eerste proef. Het heeft samen met de statistische bureaus van Italië, Duitsland, Groot-Brittannië, Slovenië, Estland, Zweden en Oostenrijk een voorstel ingediend, dat is toegewezen. Op 1 januari 2006 gaat deze Cenex van start. Het CBS neemt ook deel aan de tweede proef. Hiervan heeft Destatis, het Duitse statistiekbureau, de leiding. Begin 2006 zal Eurostat uitsluitsel geven over dit project.

Als de twee proef-Cenexen zijn beëindigd, wordt het experiment geëvalueerd en zal bij positieve uitkomst het concept van de Cenex breder toegepast kunnen worden. Het CBS acht deze ontwikkeling van groot belang voor de versterking van de statistische kennisfunctie in de Europese Unie.

Tijdige levering aan Eurostat

PRESTATIE-INDICATOR:

TIJDIGE AANLEVERING VAN STATISTIEKEN
PERCENTAGE TIJDIGE LEVERINGEN AAN
EUROSTAT

STREEFWAARDE:

GROEI VAN 1%-PUNT PER JAAR
UITGAANDE VAN 80% IN 2003

REALISATIE:

86% TIJDIG GELEVERD IN 2005
(WAARDE 2004: 90% TIJDIG GELEVERD)

internationaal

Het CBS assisteert landen bij de ontwikkeling van hun statistiek

In 2005 verleende het CBS technische assistentie aan de statistiekbureaus van Litouwen, Turkije en Suriname. Vijfmaal is een groep Litouwse experts naar het CBS gekomen voor een meerdaags studiebezoek. Zij wisselden kennis uit over arbeidsstatistiek en loonstructurenquête, bedrijvenregisters en profilering, strategische planning en programmering, kwaliteitsreview en rapportage, en over specifieke onderwerpen van nationale rekeningen. Directeur-generaal Van der Veen was in Litouwen voor de ondertekening van het *Memorandum of understanding*, waarin de afspraken tussen het Litouwse bureau en het CBS over de samenwerking zijn vastgelegd. Een aantal CBS-medewerkers verzorgden er een cursus nationale rekeningen voor statistici die niet aan de nationale rekeningen werken.

Op basis van het eerder dit jaar getekende *Memorandum of understanding* met de Turkse collega's hebben Turkse experts dit jaar driemaal het CBS bezocht. Zij hebben met CBS-medewerkers gesproken over de enquête goederenvervoer over de weg, de disseminatie van Statlinetabellen en de statistiek van bij- en nascholing in ondernemingen.

Het CBS assisteert het Surinaamse Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS) met de ontwikkeling van kwartaalrekeningen. Gebruikers, zoals de Centrale Bank en het Surinaamse Planbureau in Suriname, hebben daar grote behoefte aan. Dit project zal in 2006 tot resultaten moeten leiden.

Hernieuwde contacten met Finland en Duitsland

Het CBS hecht veel belang aan het onderhouden van goede contacten met buitenlandse zusterinstellingen. In april 2005 bezocht een CBS-delegatie Statistics Finland. Doel van het bezoek was te komen tot een uitwisseling van ideeën over het management van een statistisch bureau, de organisatie van het statistisch proces en het gebruik van administratieve bronnen. Op meer dan tien onderdelen zijn vervolgafspraken gemaakt. CBS-DG Van der Veen nodigde de Finse collega's uit voor een tegenbezoek aan het CBS in 2006.

In november 2005 bracht de president van Destatis (Duitsland) en collega's een bezoek aan het CBS. Bij dit bezoek werd veel aandacht besteed aan de internationale agenda en werd besloten op verschillende terreinen gezamenlijk op te trekken. Met succes, want inmiddels is bereikt dat op EU-niveau gewerkt gaat worden aan een herziening van het juridische kader voor de statistiek. De Duitse delegatie toonde veel belangstelling voor het Centrum voor Beleidsstatistiek, microdata voor wetenschappelijk onderzoek en de ontwikkeling van het Sociaal Statistische Bestand. De vice-president van Destatis gaf voor het CBS-publiek een presentatie van het Duitse statistische systeem. Ook uit dit bezoek vloeide een flinke lijst met vervolgafspraken voort. Een aantal CBS-medewerkers van de divisie Technologie en Methodologie brachten een bezoek aan Statistics Canada en Statistics Sweden en spraken daar over de organisatie van ICT en methodologie en de inrichting van het statistische proces.

De OECD en Verenigde Naties

Het CBS heeft actief deelgenomen aan de bijeenkomsten bij de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD). De contacten met de OECD zijn erg belangrijk omdat zij een brugfunctie vervult tussen de Europese Unie en de niet-Europese OECD-landen. De OECD-bijeenkomsten bieden een uitstekende gelegenheid om te werken aan een betere vergelijkbaarheid van internationale statistieken.

In de Verenigde Naties zijn vooral de jaarlijkse bijeenkomsten van de Statistical Commission, waarvan Nederland lid is, van belang. Daar wordt consensus bereikt over mondiale statistische standaarden, zoals het systeem van nationale rekeningen en internationale classificaties. De Statistical Commission heeft ook een belangrijke rol bij het ontwikkelen van de statistische basis in met name ontwikkelingslanden voor de Millennium development goals.

Verslag van de Directeur-generaal

De beleidsvoornemens en -verantwoording van het CBS zijn opgenomen in de begroting van het Ministerie van Economische Zaken. Naast de vrij algemeen geformuleerde doelstellingen uit deze beleidsbegroting beschrijft het CBS de jaarlijks te leveren output meer gedetailleerd in een jaarplan. Hier, in het jaarverslag, wordt verantwoord wat er op statistisch gebied in 2005 is gerealiseerd. Met de jaarrekening achterin dit verslag wordt rekenschap afgelegd op financieel gebied.

Het toezicht op het CBS wordt uitgeoefend door de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS). De jaarrekening is in overeenstemming met de CCS vastgesteld; het jaarverslag is door de CCS goedgekeurd.

Uitvoering van het statistisch programma volgens plan

Het CBS heeft een productief jaar achter de rug. Het statistiekprogramma is in 2005 nagenoeg volgens plan uitgevoerd. De voorziene output is gerealiseerd. Door on vervulde vacatures zijn enkele ontwikkelprojecten echter wat vertraagd. In mei 2005 kwam het volledig vernieuwde *Statistisch Jaarboek 2005* uit. In augustus werd de revisie van de Nationale rekeningen afgerond en werden de cijfers over 2004 op basis van deze revisie gepubliceerd. Een geïntegreerde beschrijving van de gehele economie werd gepubliceerd in *De Nederlandse Economie 2004*. In november is de Conjunctuurklok geïntroduceerd en verscheen een nieuwe publicatie *Gezondheid en zorg in cijfers 2005*.

De genoemde producten vormen slechts een greep uit de productie van het afgelopen jaar. De in september geheel vernieuwde website en de online database StatLine geven toegang tot alle statistische informatie van het CBS. In het hoofdstuk 'Uitvoering van het Jaarplan 2005' leest u meer over wat er het afgelopen jaar aan statistiek is opgeleverd. Elders in dit verslag zijn enkele in het oog lopende statistieken nader uitgelicht.

Vernieuwing van het statistiekprogramma versneld

In het *Meerjarenprogramma 2004–2008*, waarin de ontwikkelingen op het gebied van de statistiekproductie in een meerjarig kader zijn gevat, is een omvangrijke vernieuwing van het statistiekprogramma voorzien. Statistieken waarvan de relevantie in de loop der jaren is afgenomen zijn of worden beëindigd. Op basis van de behoefte van de gebruikers van statistische informatie, worden nieuwe statistieken ontwikkeld. In 2005 bleek ruimte beschikbaar om bepaalde activiteiten uit 2006 naar voren te halen. In 2006 komt daardoor extra capaciteit beschikbaar voor speerpunten, die in het *Meerjarenprogramma* benoemd zijn.

Ingrijpende procesvernieuwing krijgt vorm

Ook de inrichting van de statistische processen wordt de komende jaren ingrijpend herzien. In 2005 is veel voorbereidend werk verricht en is een *Masterplan* opgesteld dat het kader vormt voor de procesvernieuwing van het CBS in de komende jaren.

Een verdere verschuiving van enquêtering naar het gebruik van administratieve bronnen en registers (registerbestanden) en een verdere standaardisatie van de werkwijze én ICT-infrastructuur vormen de uitgangspunten van dit *Masterplan*. Maximaal gebruik van registerbestanden is een voorwaarde voor de vermindering van de enquêtedruk. Waar rechtstreekse enquêtering noodzakelijk blijft, zal deze zoveel mogelijk langs elektronische weg plaatsvinden. Herinrichting van de processen en standaardisatie van de infrastructuur moet uiteindelijk leiden tot één uniforme CBS-brede *business* architectuur. Dit zal leiden tot meer kwaliteit, transparantie en doelmatigheid in de bedrijfsprocessen en tot vermindering van de kwetsbaarheid en onderhoudslast bij de gebruikte systemen. Het afgelopen jaar is in dit kader een aanzienlijk deel van de ICT- en methodologische capaciteit besteed aan (deel)projecten en ook de komende jaren zal dat het geval zijn. Voor deze projecten is aanvullend budget beschikbaar en een deel van de projecten zal met behulp van externe capaciteit kunnen worden gerealiseerd.

Respons omhoog, enquêtedruk omlaag

Tegelijk met het van kracht worden van de nieuwe CBS-wet in 2004, is de Wet op de Economische Statistiek van 1936 ingetrokken. De strafrechtelijke handhaving van de responsverplichting voor bedrijfsenquêtes werd daarmee vervangen door een bestuursrechtelijke handhaving door het CBS zelf. Het afgelopen jaar is concreet invulling gegeven aan die bestuursrechtelijke handhaving. Van de bedrijven die hun responsverplichting niet zijn nagekomen en daarop zijn aangesproken, reageerde meer dan 90 procent door alsnog de gevraagde gegevens te leveren. Daarmee lijkt het handhavingsbeleid bij te dragen aan de stijging van de respons op de bedrijfsenquêtes.

Het CBS heeft zich vastgelegd om de administratieve lasten, c.q. de enquêtedruk, met vier procent per jaar te verminderen. Een belangrijk instrument daarbij is het gebruik van gegevens uit administraties en registers. Door het toenemend gebruik van registers is in 2004 de enquêtedruk ten opzichte van 2002 met veertien procent afgenomen. Voor 2005 zijn nog geen definitieve cijfers bekend, maar een voorlopige berekening laat een afname zien van bijna 22 procent ten opzichte van 2002.

Accent bij de kwaliteitszorg meer naar eindproducten

Op het gebied van kwaliteitszorg heeft de afgelopen jaren de nadruk vooral gelegen op de beschrijving en borging van de processen, onder meer in het kader van het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst (VIR). Via interne audits wordt de kwaliteit van de beschreven processen bewaakt, wordt nagegaan of de processen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd zoals ze zijn beschreven en wordt getoetst of ze leiden tot het gewenste resultaat. In 2005 zijn volgens afspraak zes *audits* uitgevoerd. De auditrapporten worden besproken met het betrokken management en er worden plannen van aanpak opgesteld voor verbetering van geconstateerde knelpunten.

De komende jaren zal het accent bij de kwaliteitszorg nadrukkelijker worden gelegd op het resultaat, namelijk op de kwaliteit van de statistische eindproducten. Deze conclusie werd mede naar aanleiding van een risicoanalyse van

Aantal interne audits

PRESTATIE-INDICATOR:

- KWALITEITSZORG
- AANTAL UITGEVOERDE AUDITS VAN PROCESSEN

STREEFWAARDE:

- ZES

REALISATIE:

- ZES (WAARDE 2004: ZES)

de statistische productie getrokken. De gewenste kwaliteit van de output zal uiteindelijk worden vastgelegd in een statistisch normenkader.

Verdere reductie personeelsomvang voorzien

De beoogde procesvernieuwing en herprioritering van het statistisch programma maken het noodzakelijk om de interne organisatie voortdurend aan te passen. Die noodzaak is er ook door de bezuiniging die het CBS bij de verzelfstandiging opgelegd heeft gekregen en door de daarvoor benodigde verbetering van de doelmatigheid. In 2005 heeft dit tot een uitstroom van zo'n 200 medewerkers geleid. De uitstroom was groter dan voor het krimpen van de organisatie voor dat jaar noodzakelijk was en was voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de zogenoemde Remkes-regeling. Mede daardoor is ruimte ontstaan voor het aantrekken van nieuwe, hoog opgeleide medewerkers. In de eerste maanden van 2006 zal daartoe een wervingscampagne worden gevoerd.

De komende jaren zal de omvang van het personeelsbestand verder afnemen en van samenstelling veranderen. Om in de komende jaren binnen de in het meerjarenbeeld afgesproken financiële ruimte te blijven, zal de omvang van de formatie teruggebracht moeten worden tot circa 1 900 vte in 2012. In totaal zal de reductie van de personeelsomvang in de periode 2000–2012 daarmee per saldo honderden formatieplaatsen bedragen. Nieuwe Europese regelgeving zorgt daarentegen voor meer werk en daarmee voor een stijging van het aantal benodigde medewerkers. Voor 2004 en 2005 is de formatie om die reden met tientallen vte uitgebreid.

Versterking van bedrijfsvoeringsprocessen en ICT-functie

Op basis van enkele in 2004 uitgevoerde onderzoeken en *audits* is geconstateerd dat de kwaliteit van de bedrijfsvoeringsprocessen en de ICT-functie sterk diende te worden verbeterd. De organisatiestructuur van de stafdirectie Bedrijfsvoering is met een reorganisatie daartoe in 2005 aangepast, de processen voor *planning & control* en financieel beheer zijn sterk verbeterd en de kwaliteit van de medewerkers is versterkt. Bij de stafdirectie Personeel en Organisatie is een reorganisatie voorbereid die in het komende jaar zijn beslag zal krijgen.

Bij de divisie Technologie en Methodologie is in 2005 een omvangrijk upgrading- en veranderingsproces gestart. Deze reorganisatie hangt samen met het eerder genoemde *Masterplan*. De daaraan gekoppelde standaardisering van processen en ICT-infrastructuur zal zijn weerslag hebben op de organisatie van de ICT-functie.

Huisvesting

De vestigingen in Voorburg en Heerlen voldoen door veroudering en achterstallig onderhoud niet meer aan de moderne eisen van bedrijfshuisvesting. Het CBS stond voor beide locaties voor de keuze tussen grootschalig onderhoud en renovatie, of verhuizen. Voor de vestiging Voorburg is in 2005 een definitief besluit genomen over verhuizing naar een nieuw pand in Leidschenveen in de gemeente Den Haag. Met de gemeente Den Haag en de projectontwikkelaar zijn in

december overeenkomsten gesloten. De verhuizing is voorzien in de eerste helft van 2008.

Voor de vestiging Heerlen zijn de mogelijkheden en financiële consequenties van renovatie van het bestaande gebouw en verhuizing naar een nieuwe locatie in kaart gebracht. Ook voor Heerlen is de keuze gemaakt voor verhuizing. Naar alternatieven voor de huisvesting wordt binnen de regio gezocht.

Financieel resultaat 2005 positief

De totale omzet van het CBS, dat wil zeggen het totaal van de bijdragen van het rijk en de inkomsten uit werk voor derden, bedraagt in 2005 ruim € 173,9 miljoen, waarvan € 9,5 miljoen afkomstig is van opdrachten van derden. Er is een reorganisatievoorziening getroffen voor de sociale kosten voor medewerkers die in het kader van de opgelegde taakstellingen en lopende reorganisaties zijn aangewezen als herplaatsingskandidaat of gebruik maken van de Remkes-regeling. Het resultaat vóór mutatie reorganisatievoorziening en bijdrage van het Ministerie van Economische Zaken bedraagt € 6,9 miljoen; het netto resultaat € 4,0 miljoen. Voor 2006 zal de reorganisatievoorziening verder worden opgevoerd ten behoeve van de dan geconcretiseerde plannen voor reorganisatie. Het positieve resultaat heeft een incidenteel karakter en wordt voor een belangrijk deel verklaard door eenmalige bijdragen van het Ministerie van Economische Zaken, meer omzet uit werk voor derden en door algemene kostenbeheersingsmaatregelen. Door de herstructurering van de ICT-functie én door de herdefiniering van enkele omvangrijke projecten met een sterke ICT-component is er voorts het afgelopen jaar minder automatiseringscapaciteit ingehuurd dan eerder was voorzien.

Het eigen vermogen van het CBS bedraagt per 31 december 2005 € 4,9 miljoen negatief en bestaat uit het gecumuleerde resultaat van 2004 en 2005. Dit negatieve eigen vermogen geeft geen aanleiding tot twijfel over de continuïteit. Rekening houdend met de financieringsafspraken die met het Ministerie van Economische Zaken zijn gemaakt, geven de *cash-flow* prognoses aan dat de komende jaren geen liquiditeitsproblemen zullen ontstaan.

De jaarrekening en de toelichting daarop zijn elders in dit jaarverslag opgenomen. De jaarrekening is gecontroleerd door KPMG Accountants N.V. en voorzien van een accountantsverklaring die na de jaarrekening in dit verslag is opgenomen.

Financiële toekomst in 2005 nader uitgewerkt

In 2005 is het *Meerjarenbeeld 2005–2012* opgesteld. Op basis hiervan zijn met het Ministerie van Economische Zaken nieuwe afspraken gemaakt over de financiering van het CBS. Om de doelmatigheid van de organisatie verder te verbeteren, de kwaliteit van de statistiekproductie te verhogen en de taakstellende reductie van de personele omvang te kunnen realiseren, wordt sterk ingezet op een verdere digitalisering van de datastromen. Tegelijkertijd is geconstateerd dat de ICT-functie versterking behoeft. Daarom zijn afspraken gemaakt over aanvullende financiering voor extra IT-investeringen. Belangrijk onderdeel in de afspraken met het ministerie betreft de financiering van de wachtgeldverplichtingen die mogelijk voortvloeien uit de omvangrijke reorganisatie op basis van de afspraken in 2003 en de uitstroom die daarvan het gevolg is.

Exploitatieresultaat

PRESTATIE-INDICATOR:

- DOELMATIGHEID
- EXPLOITATIERESULTAAT

STREEFWAARDE:

- EEN EXPLOITATIERESULTAAT VAN MINIMAAL 0

REALISATIE:

- € 6,9 MILJOEN POSITIEF (WAARDE 2004: € 0,7 MILJOEN POSITIEF); (NETTO RESULTAAT € 4,0 MILJOEN POSITIEF; WAARDE 2004: € 8,9 MILJOEN NEGATIEF)

Missie van het CBS

HET CBS IS IN 1899 OPGERICHT MET ALS TAAK HET VERZAMELEN, BEWERKEN EN PUBLICEREN VAN STATISTIEKEN TEN BEHOEVE VAN PRAKTIJK, BELEID EN WETENSCHAP. IN DE HUIDIGE WETTELIJKE GRONDSLAG VOOR HET CBS, DE WET OP HET CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK VAN 20 NOVEMBER 2003, VORMT DIT NOG ALTIJD DE KERN VAN DE OPDRACHT AAN HET CBS. IN DE NEDERLANDSE SAMENLEVING STREVEN WISSELENDE COALITIES VAN POLITIEKE PARTIJEN EN BELANGENGROEPERINGEN NAAR DE REALISATIE VAN HUN EIGEN DENKBEELDEN. HET BELANG VAN FEITELIJKE, ONPARTIJDIGE INFORMATIE DIE DOOR ALLE BETROKKENEN ALS UITGANGSPUNT WORDT GEACCEPTEERD, IS DAN GROOT. DE KWALITEIT VAN DE STATISTISCHE INFORMATIE MOET ONOMSTREDEN ZIJN. STATISTIEKEN MOETEN SNEL BESCHIKBAAR ZIJN EN DE SAMENHANG TUSSEN ALLERLEI MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN ZICHTBAAR MAKEN.

DE MISSIE VAN HET CBS LUIDT DAAROM: HET SAMENSTELLEN EN PUBLICEREN VAN ONBETWISTE, SAMENHANGENDE, ACTUELE STATISTISCHE INFORMATIE DIE RELEVANT IS VOOR PRAKTIJK, BELEID EN WETENSCHAP.

Uit het hoofdlijnenakkoord van het huidige kabinet Balkenende II vloeide voor het CBS een bezuiniging voort van € 5,1 miljoen, met inbegrip van een latere, aanvullende bezuiniging oplopend tot € 7,4 miljoen in 2007. Gezien de reeds tot 2012 ingeboekte efficiencymaatregelen zou een dergelijke bezuiniging moeten leiden tot het schrappen van statistieken. In 2005 besloot het kabinet de bezuiniging op te schorten en naar een alternatieve invulling te zoeken op het gebied van een Rijksbrede *shared service* op statistisch gebied en besparingen op het gebied van het Rijksbreed inkopen van gegevens en dataverzameling. Inmiddels is duidelijk dat dit soort maatregelen onvoldoende besparingen zullen opleveren om de opgelegde bezuiniging te compenseren. De verwachting van het Ministerie van Economische Zaken is dat dit niet alsnog zal leiden tot het schrappen van statistieken, maar dat in het kader van de *Voorjaarsnota* in 2006 tot een alternatieve invulling zal worden besloten.

Hoge ambities vragen om strakke organisatie

Met de inhoudelijke ambities op het gebied van programmavernieuwing en de tot 2012 ingeboekte efficiëncytaakstellingen ligt de lat hoog. Omvangrijke procesvernieuwingen moeten helpen om al deze doelen te realiseren. Daarbij wordt sterk ingezet op de mogelijkheden van digitalisering van datastromen tussen burgers en bedrijven aan de ene kant en de overheid aan de andere kant. In veel gevallen sluit het CBS daarbij aan bij overheidsbrede initiatieven, zoals het basis-bedrijvenregister of Walvis. Ook maakt het CBS gebruik van de administraties en registers van derden, zoals van de Belastingdienst. Daarmee is het CBS echter tevens kwetsbaar geworden voor eventuele tegenslagen buiten de directe invloedssfeer. Door regelmatig overleg met de samenwerkingspartners worden die risico's zoveel mogelijk beperkt. Efficiënte bedrijfsvoeringsprocessen en een strak georganiseerde *planning & control* zijn daarbij van belang om adequaat op onvoorziene, externe ontwikkelingen te kunnen inspelen.

Sociale samenhang in beeld

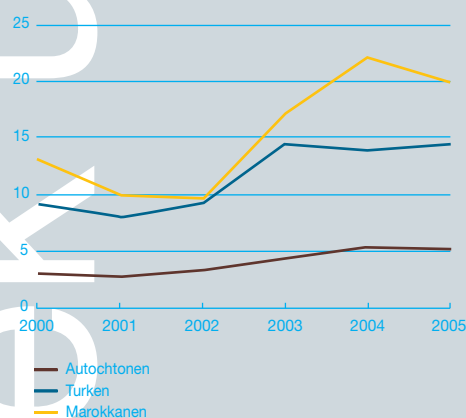
Eind 2005 heeft het CBS een symposium georganiseerd onder de titel *Sociale samenhang in beeld: het Sociaal Statistisch Bestand nu en straks*. Op dit goed bezochte symposium werd de ontwikkeling van het *Sociaal Statistisch Bestand* (SSB) geschetst, in het bijzonder de uitbreiding in de afgelopen twee jaren.

Het bestand bestaat uit een kern en uit zogeheten SSB-satellieten.

De kern wordt gevormd door een integraal bestand met de belangrijkste demografische en sociaal-economische kenmerken van de bevolking. De SSB-satellieten hebben een specifiek thema.

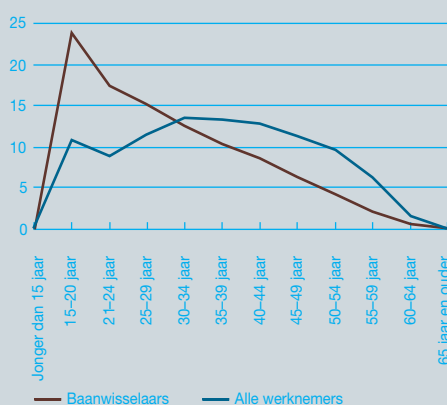
De bestanden bieden een grondslag voor onderzoek op het gebied van veiligheid, integratie van allochtonen, arbeidsmarktdynamiek en de grotestedenproblematiek.

Werkloosheid naar herkomstgroepering
In % van de beroepsbevolking

Arbeidsmarktdynamiek in 2003

Verdeling werkenden en baanwisselaars naar leeftijd in %

Het symposium bood de gelegenheid wat dieper in te gaan op recente ontwikkelingen. Nieuw zijn bijvoorbeeld de vaststelling van het opleidingsniveau van de bevolking in Nederland op basis van de combinatie van registers en enquêtes, en de mogelijkheden om intergenerationeel onderzoek te doen met behulp van de koppeling van gegevens van ouders en kinderen.

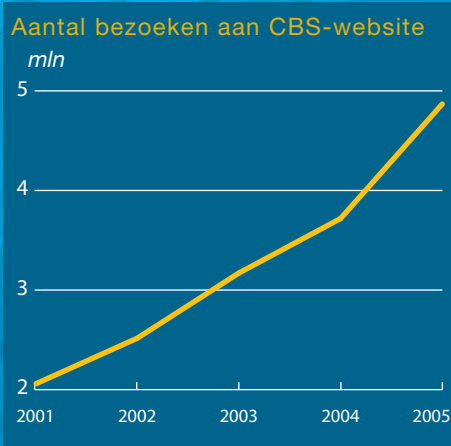
Recent heeft prof. dr. J. Latten de SSB-bestanden gebruikt voor zijn oratie *Zwanger van segregatie*. Met deze rede over de uitsortering in onderwijs, banen, inkomens, bij partnerkeuze en de ruimtelijke gevolgen van segregatie aanvaardde CBS-medewerker Latten op 18 november 2005 zijn hoogleraarschap in de demografie aan de Universiteit van Amsterdam.

Statistiek CBS

CBS-website Op 1 september 2005 is de CBS-website (www.cbs.nl) vernieuwd. De site is thematisch opgebouwd en de vormgeving is verbeterd.

Het aantal bezoeken aan de CBS-website is ten opzichte van 2004 met 30 procent toegenomen. De inhoud van de website is uitgebreid met de conjunctuurskema, een maandelijkse dienstenmonitor, de dossiers Volkstellingen en Historische reeksen en het *Milieu- en natuurcompendium*. In de periode september-november is een website gebouwd voor de Jeugdmonitor, inclusief onderliggende StatLine database.

StatLine De omvang en het gebruik van de StatLine database zijn in 2005 eveneens toegenomen. In december 2005 bevatte StatLine 1.520 tabellen. In 2004 waren dat er nog 1.380. De omvang van de database is toegenomen van 3,5 naar 5,8 gigabytes, een toename van 66 procent.

StatLine is de basis voor twee prestatie-indicatoren. De streefwaarde voor punctualiteit StatLine van 100 procent blijkt in de praktijk niet haalbaar. Voor 2005 is een tijdigheidsscore bereikt van 85 procent. De streefwaarde voor de tweede prestatie-indicator, een aantal van 2,88 miljoen *hits* in StatLine, is wel gehaald. In 2005 zijn 3,4 miljoen tabellen opgevraagd.

Gebruik van StatLine

PRESTATIE-INDICATOR:

- MATE VAN GEBRUIK VAN STATISTISCHE INFORMATIE
- GEBRUIK STATLINE

STREEFWAARDE:

- 20% GROEI VAN HET AANTAL VERZOEKEN PER JAAR (UITGAANDE VAN 2.000.000 VERZOEKEN IN 2003)

REALISATIE:

- IN 2005 WAREN 70% MEER VERZOEKEN DAN IN 2003 (IN 2004 WAREN 66% MEER VERZOEKEN DAN IN 2003)

Punctualiteit StatLine

PRESTATIE-INDICATOR:

- EEN TIJDIGE AANLEVERING VAN STATISTIEKEN
- PERCENTAGE CONFORM GEPLANDE AGENDA AANGELEVERDE PUBLICATIES IN STATLINE

STREEFWAARDE:

- 100% LEVERINGEN CONFORM PLANNING

REALISATIE:

- 85% CONFORM PLANNING IN 2005 (WAARDE 2004: 86% CONFORM PLANNING)

Statistieken over de samenleving

Het CBS publiceert over allerlei aspecten van de samenleving. Het Bureau beschikt daarvoor over een breed scala aan statistieken en statistische informatie over de leefsituatie en sociaal-economische en sociaal-demografische ontwikkeling van de Nederlandse bevolking.

Dynamiek in de samenleving

In 2005 is meer informatie naar buiten gebracht over de dynamiek in de samenleving. Dit was mogelijk doordat het CBS toegang heeft gekregen tot meer registraties en de mogelijkheden tot koppeling van deze databestanden ten volle heeft benut. Op deze manier is meer beleidsrelevante informatie over de levensloop van mensen samengesteld.

Het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) speelt hierin een centrale rol. In het SSB brengt het CBS alle maatschappelijk relevante informatie uit uiteenlopende bronnen in onderling verband samen. Het SSB bevat gegevens over alle inwoners van Nederland naar een groot aantal kenmerken, zoals geslacht, leeftijd, burgerlijke staat, nationaliteit en geboorteland, arbeidsmarktpositie en het al dan niet hebben van een uitkering. In 2005 is de kwaliteit van de informatie uit het SSB verder verbeterd. Het opleidingsniveau van de bevolking is op basis van een combinatie van registers en enquêtes beter in kaart gebracht. Een aantal kenmerken over de huishoudensamenstelling zijn toegevoegd. Het gaat om het aantal volwassenen, het aantal kinderen, samenwonen en het aantal alleenstaande ouders. In het project *Speuren naar ouders: het ouder-kind-bestand*, heeft het CBS zoveel mogelijk gegevens van in Nederland woonachtige personen gekoppeld aan gegevens van hun ouders. De nieuwe database moet statistieken opleveren die onderzoek mogelijk maakt naar intergenerationeel gedrag, zoals tussen voortijdige sterfte van ouders en kinderen, de afstand tussen woonplaatsen van ouders en kinderen en sociaal-economische verschillen tussen ouders en kinderen.

Minder voortgang dan gepland werd geboekt bij het toevoegen van onderwijsnummerbestanden aan het SSB. Het kostte alle betrokken partijen meer tijd om deze bestanden te genereren. Wel is het gelukt om de beleidsinformatiebehoefte van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de taakverdeling op dit terrein tussen het CBS, het Ministerie en de uitvoeringsinstellingen goed in kaart te brengen.

Veiligheid en integratie van minderheden

Informatie uit het SSB lag in 2005 ten grondslag aan de *Integratiekaart*, een publicatie die het CBS sinds 2004 jaarlijks maakt in samenwerking met het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie (WODC). In de publicatie wordt een overzicht gegeven van de mate van integratie van allochtone bevolkingsgroepen aan de hand van hun positie in de Nederlandse samenleving en de veranderingen in hun situatie.

Daarnaast is volgens plan het *Jaarrapport Integratie* verschenen. In deze publicatie, een gezamenlijk product van het CBS, het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en het WODC, is de maatschappelijke positie van etnische

minderheden in Nederland beschreven. Opdrachtgever is de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie.

Het rapport *Verdacht van criminaliteit: Allochtonen en autochtonen nader bekeken* dat het CBS en het WODC op verzoek van de directies Opsporingsbeleid en Justitieel Jeugdbeleid van het Ministerie van Justitie samenstelden, heeft in 2005 veel aandacht getrokken. In dit rapport is beschreven wat het aandeel van autochtone en allochtone bevolkingsgroepen is in de bij de politie geregistreeerde van criminaliteit verdachte personen. Voor het eerst zijn op landelijk niveau statistische gegevens over de achtergronden van bij de politie geregistreeerde verdachten van misdrijven bijeengebracht door koppeling van politie-registraties en CBS-gegevens. Uit het onderzoek bleek de grote betrokkenheid van minderheden bij criminaliteit. Die betrokkenheid is geïnterpreteerd als een uitdrukking van de geringe binding met de samenleving en een gebrekkige integratie.

Met de publicatie *Enquêteonderzoek onder allochtonen: Problemen en oplossingen* heeft het CBS verslag gedaan van de talrijke facetten van het enquêteonderzoek onder allochtonen. Allochtonen doen minder mee aan CBS-enquêtes dan autochtonen. De belangrijkste redenen hiervoor zijn dat ze lastiger thuis te bereiken zijn dan autochtonen en dat ze vooral wonen in de grote steden, waar de respons doorgaans lager is. Door allochtonen met een gerichte aanpak te benaderen, bleek de enquêtedeelname toe te nemen.

Statistiekvernieuwing

Met de ontwikkeling van het Gezondheidsstatistisch bestand is in 2005 een stap gezet bij het exploiteren van medische registraties voor statistische doeleinden. Dit bestand is in 2005 gebruikt voor het beschrijven en verklaren van sociaal-economische verschillen in gezondheid. Eén van de conclusies die al kan worden getrokken, is dat gegevens over inkomen van mensen en hun woningenmerken het meest in aanmerking komen voor de beschrijving van gezondheidsverschillen. Een andere conclusie is dat registergegevens nuttig zijn voor het in kaart brengen van sociaal-economische verschillen in gezondheid, maar dat enquêtegegevens onmisbaar blijven.

Op verzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Ministerie van Justitie en in overleg met gemeenten en politiekorpsen is in 2005 gestart met de Landelijke enquête criminaliteit en veiligheid. Deze nieuwe *Veiligheidsmonitor Rijk* kan worden beschouwd als de *follow up* van de module rechtsbescherming en veiligheid uit het Permanent onderzoek leef-situatie (POLS) van het CBS. De uitkomsten van de nieuwe *Veiligheidsmonitor* zijn vergeleken met de uitkomsten van de tot op heden gebruikte *Politie-monitor bevolking*. Uit die vergelijking komt naar voren dat met de nieuwe *Veiligheidsmonitor* de continuïteit in de cijferverstrekking over veiligheid is gewaarborgd.

Volgens afspraak is het CBS in 2005 gestart met de Statistiek reïntegratie door gemeenten. Eind 2005 is voor het eerst gepubliceerd over de inspanningen van gemeenten bij de reïntegratie van uitkeringsgerechtigden op de arbeidsmarkt. Deze informatie is met name van belang voor de periodieke rapportages over de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand aan de Tweede Kamer.

De productie van de gemeentelijke bijstandsstatistieken en ziekteverzuimgegevens ondervond in 2005 enige stagnatie door problemen met de kwaliteit

Gebruik van registers

PRESTATIE-INDICATOR:

- TOENEMEND GEBRUIK VAN REGISTERS
- GROEI VAN AANTAL PROCESSEN MET GEBRUIK VAN REGISTERS

STREEFWAARDE:

- 1 PROCENTPUNT PER JAAR, UITGAANDE VAN 30% IN 2003

REALISATIE:

- 61% VAN DE PROCESSEN MAAKT IN 2005 GEBRUIK VAN REGISTERS (WAARDE 2004: 43%)

Respons Enquête Beroepsbevolking

PRESTATIE-INDICATOR:

- REALISATIE NORMRESPONS
- RESPONS BIJ ENQUÊTE BEROEPS-BEVOOLKING

STREEFWAARDE:

- 58%

REALISATIE:

- 65% RESPONS IN 2005 (WAARDE 2004: 60%)

van de geleverde gegevens en het implementeren van nieuwe verwerkings-systemen.

Volgens plan verscheen in 2005 een nieuwe editie van de *Armoedemonitor* met de meest actuele gegevens over armoede in Nederland. De publicatie is een samenwerking van het CBS en het SCP. Medio 2005 is het CBS gestart met een nieuwe statistiek over inkomen en leefsituatie van de bevolking. Deze statistiek is gebaseerd op de Europese verordening van 16 juni 2003 over de communautaire statistiek van inkomens en levensomstandigheden (EU-SILC) en levert essentiële informatie over inkomensverdeling en sociale uitsluiting op voor het Europese sociale beleid en het meten van de inspanningen van de verschillende lidstaten van de Europese Unie bij het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting. In de meeste lidstaten van de Europese Unie is voor dit onderzoek een geheel nieuwe, zelfstandige gegevensverzameling opgezet. Het Nederlandse ontwerp van dit onderzoek kon worden gebaseerd op het combineren van bij het CBS beschikbare administratieve bronnen over inkomens en levensomstandigheden van huishoudens en een beperkte telefonische waarneming.

Het jaarlijkse *Budgetonderzoek* is in 2005 op basis van een nieuw ontwerp uitgevoerd. Zo zijn gegevens uit registraties gebruikt en gebeurde de feitelijke ondervraging grotendeels telefonisch.

Ruimtelijke statistische informatie

Het CBS publiceert naast landelijke cijfers ook gegevens over regio's, stedelijke gebieden, wijken en buurten. Deze informatie wordt breed gebruikt voor lokaal en regionaal beleid en voor marktonderzoek en vormt de basis voor de verdeling van rijks gelden over lagere overheden. De vastgoedstatistieken leveren informatie over de te verwachten bouwproductie, het aantal opgeleverde woningen en de woningvoorraad. Deze gegevens zijn van belang voor het volkshuisvestingsbeleid en de prognoses van het Centraal Planbureau.

In 2005 is frequenter gepubliceerd over wijken en buurten. De kerncijfers in Stat-Line worden jaarlijks geactualiseerd. De publicatie *Gemeente op Maat* is in 2005 uitgebreid met meer informatie over wijken en buurten ten opzichte van de vorige edities en zal voortaan jaarlijks verschijnen. Met het uitbrengen van *Kerncijfers postcodegebieden 2004* kwamen voor het eerst statistische gegevens voor alle ruim 400 duizend 6-positie postcodegebieden van Nederland beschikbaar.

Asymmetrieproject

Eind 2004 is

het CBS gestart met de analyse van zogeheten asymmetrieën in de handelsstromen tussen Nederland en de overige lidstaten van de Europese Unie. In theorie zou de waarde van de uitvoer van Nederland naar Duitsland, zoals in Nederland gemeten, gelijk moeten zijn aan de waarde van de door Duitsland geregistreerde invoer van Duitsland uit Nederland. In de praktijk is dit niet zo.

In 2004 bedroeg de Nederlandse uitvoer naar Duitsland ruim € 72 miljard, terwijl Duitsland € 67 miljard invoerde uit Nederland.

De totale intra-EU uitvoer is al jaren ruim 5 procent hoger dan de totale intra-EU invoer. Dit komt neer op een gemiddeld verschil in waarneming van € 80 miljard per jaar.

Doel van het Asymmetrieproject is om de bestaande asymmetrieën te analyseren en reductiemogelijkheden te onderzoeken en toe te passen. In het onderzoek wordt systematisch gebruik gemaakt van *VAT Information and Exchange System data* (VIES). Op basis van deze informatie is het mogelijk om de handelsopgaven van de Nederlandse berichtgevers te koppelen aan de opgaven van handelspartners in de andere lidstaten. Zo kunnen asymmetrieën, ontstaan door bijvoorbeeld driehoekshandel, misclassificaties of verschil in interpretatie over het eigendom van goederen, opgespoord en opgelost worden.

Om asymmetrieën te kunnen reduceren, is het noodzakelijk dat de informatie op het niveau van de berichtgever wordt geanalyseerd.

Ten behoeve van het onderzoek hebben het CBS, de Nationale Bank van België en Danmarks Statistics in juni 2005 een contract gesloten over de uitwisseling van detailinformatie.

De samenwerking heeft, net als het systematisch gebruik van VIES-informatie, inmiddels zijn vruchten afgeworpen. Met name met België zijn de grootste verschillen in de waarneming van de handelsstromen inmiddels geëlimineerd.

de media

Berichten van het CBS vinden gretig aftrek bij de media en CBS-cijfers worden in menig artikel als bron gebruikt.

De CBS-woordvoerders waren in 2005 regelmatig te zien in de nieuwsuitzendingen van RTL en het NOS-journaal. Tevens waren zij te gast bij verschillende regionale omroepen, KRO's *Dolce Vita*, de Wereldomroep, Teleac, BNR Nieuwsradio en het Radio 1 Journaal. In mei werd in een speciale uitzending van Zembla aandacht besteed aan de effecten van de invoering van de euro. In deze uitzending gaf Michiel Vergeer tevens een toelichting op de wijze waarop het CBS de consumentenprijsindex vaststelt.

RTL heeft Jan Latten uitgebreid geïnterviewd naar aanleiding van zijn oratie *Zwanger van segregatie*. In de studio reageerde Gerda Verburg (CDA) op de uitspraken. Het Duitse ARD-programma Plus Minus nam een interview op met divisiedirecteur Frans Hendrikx over de verlaging van de enquêtedruk door het CBS.

Het CBS organiseerde in 2005 vier persconferenties,

over de *Nederlandse Conjunctuur 2004*, de *Revisie Nationale Rekeningen*, *De Nederlandse Economie 2004* en *Gezondheid en zorg in cijfers 2005*. Bij de persconferentie over de Nederlandse Economie was minister Gerrit Zalm aanwezig. Tijdens de bijeenkomst over Gezondheid en Zorg ontving Directeur-generaal Gezondheidszorg van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport M.J. van Rijn namens minister Hogervorst het eerste exemplaar van *Gezondheid en zorg in cijfers 2005*.

Om journalisten wegwijs te maken in de enorme hoeveelheid informatie die op de website staat, organiseerde het CBS een bijeenkomst onder het motto 'Een cijfer op zichzelf zegt niets. Juist de samenhang tussen verschillende cijfers maken een cijfer tot nieuws'. Het Bureau verzorgde presentaties over de economie, demografie, de website en StatLine. Tijdens de bijeenkomst is de Conjunctuurklok geïntroduceerd. De belangstelling was groot: 40 journalisten bezochten de bijeenkomst.

Dekkingspercentage persberichten

PRESTATIE-INDICATOR:

- MATE VAN GEBRUIK VAN STATISTISCHE INFORMATIE
- DEKKINGSPERCENTAGE VAN PERSBERICHTEN

STREEFWAARDE:

- HANDHAVEN VAN EEN DEKKINGSPERCENTAGE VAN TENMINSTE 70%

REALISATIE:

- IN 2005 WAS DE DEKKING 62% (WAARDE 2004: 71% DEKKING)

Tijdsduur persberichten

PRESTATIE-INDICATOR:

- EEN TIJDIGE AANLEVERING VAN STATISTIEKEN
- PERCENTAGE CONFORM GEPLANEDE AGENDA AANGELEVERDE PERSBERICHTEN

STREEFWAARDE:

- GROEI VAN 1%-PUNT PER JAAR UITGAANDE VAN 75% IN 2003

REALISATIE:

- 95% CONFORM PLANNING IN 2005 (WAARDE 2004: 91% CONFORM PLANNING)

Perscontacten

		2004	2005
Aantal uitgebrachte persberichten		149	147
Nieuwsdekking	%	71	62
Aantal vragen van de media w.v.		3 748	4 877
Persberichten en publicaties	%	41	35
Vrije nieuwsgaring		59	65
Veelbevraagde categorieën			
Mens en maatschappij	%	42	45
Macro-economie, geld en kapitaalmarkt		16	22
Bedrijfsleven		13	11
Arbeid, inkomen en sociale zekerheid		22	16

Statistieken over het bedrijfsleven

Het CBS brengt de omzet en de structuur van inkomsten en uitgaven van het bedrijfsleven in Nederland in kaart. Daarnaast wordt informatie gegeven over – onder meer – de producten die bedrijven maken, hun energieverbruik, milieukosten, ICT-gebruik, innovatiegraad en vervoersstromen.

Steeds meer registers

De basis voor de statistieken over het bedrijfsleven is het Algemeen Bedrijfsregister (ABR). In dit register zijn alle ondernemingen in Nederland opgenomen, getypeerd naar grootte en bedrijfstak en onderscheiden in juridische- en bedrijfs-eenheden. Uit het ABR worden de steekproeven getrokken voor de enquêtes bij de bedrijven.

In 2005 is verder gewerkt aan de koppeling van het ABR aan het Basis Bedrijven Register van de Kamers van Koophandel. Door deze koppeling ontstaat er ook voor eenmanszaken een aansluiting met gegevens van de Belastingdienst en de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens.

Dankzij de koppelingen met deze bronnen hoeft het CBS minder zelf te enquêteren en wordt de kwaliteit van de cijfers nog beter. De daadwerkelijke koppeling van het ABR aan het Basis Bedrijven Register zal medio 2006 plaatsvinden. Ook zijn in 2005 de voorbereidingen getroffen voor de koppeling van het ABR aan de nieuwe polisadministratie van het UWV. Die koppeling gebeurt in het kader van de Wet Walvis. De polisadministratie bevat voor het CBS veel bruikbare gegevens over werkzame personen. Voor de bedrijvenstatistieken is deze koppeling van belang omdat uit deze gegevens de grootteklasse van de ondernemingen zal worden afgeleid. Ook deze koppeling zal in 2006 zijn beslag krijgen.

Het gebruik van registers is nog van vrij recente datum. Voortdurend worden nieuwe externe bronnen op hun bruikbaarheid onderzocht en worden, bij gebreken geschiktheid, bestaande CBS-enquêtes afgebouwd. In 2005 is op die manier het gebruik van klantenbestanden van energiebedrijven verder ontwikkeld. De klantenadministratie van de energienetbedrijven wordt gebruikt om statistieken te maken over het energieverbruik. Inmiddels hebben alle netbedrijven hun data over het jaar 2004 geleverd. In 2006 zullen naar verwachting de eerste statistieken verschijnen op basis van de klantenbestanden.

Ook is onderzocht hoe elektronische milieujaarverslagen van bedrijven gebruikt kunnen worden bij het maken van milieustatistieken. Bedrijven maken inmiddels volop gebruik van de mogelijkheid het (verplichte) milieujaarverslag elektronisch in te vullen. Het aantal papieren milieujaarverslagen dat het CBS nog ontvangt, is fors afgenomen. Het CBS heeft samen met TNO een *format* ontwikkeld voor de berekening van luchtverontreinigingcijfers. TNO vult dit *format* vanuit de milieujaarverslagen en levert de gegevens aan het CBS. Voor de water- en de afvalstatistieken heeft het CBS zelf een applicatie ontwikkeld die de benodigde gegevens uit de milieujaarverslagen filtert en beschikbaar stelt.

In 2005 zijn, volgens plan, de mogelijkheden onderzocht om statistieken samen te stellen van de prestaties van het wegverkeer en de uitstoot van schadelijke gassen door het wegverkeer op basis van de registratie van de Nationale Auto-pas. Het gaat dan om gegevens over de afgelegde kilometers naar bouwjaar en brandstofsoort van motorvoertuigen (personenauto's, motorfietsen, bussen). De eerste uitkomsten van deze analyses zijn eind 2005 verschenen. In maart 2006 zullen de definitieve cijfers voor de verschillende voertuigcategorieën voor het personenvervoer worden gepubliceerd.

Van het Centraal Administratie Kantoor Bijzondere Ziektekosten zijn in 2005 bestanden ontvangen met gegevens over personen die in 2003 en 2004 AWBZ-zorg hebben gekregen. Deze bestanden zullen worden gebruikt om de bestaande bronnen (onder andere enquêtes) te vervangen, de cijfers die het CBS publiceert te verbeteren en voor het meten van prijs en volume in de AWBZ-zorg.

Externe informatie

In 2005 is begonnen met de implementatie van het Data Contact Center. Dit wordt voor het CBS het portaal voor uitzending en ontvangst van alle digitale data. Met de klanten wordt een eenduidige handelwijze afgesproken over het verzenden van digitale data naar het CBS. Bij de implementatie gaat het om zowel het inrichten van generieke productieprocessen als het daadwerkelijk binnenhalen van concrete elektronische gegevensstromen.

Voor het elektronisch verkrijgen van data en de logistiek daaromheen heeft het CBS in 2005 overeenkomsten gesloten met externe partijen. Een voorbeeld van zo'n samenwerking is de ontwikkeling van een Overheids Transactie Poort (OTP). Dit is een project van het programma ICT en administratieve lastenverlichting (ICTAL). De OTP moet het loket worden voor alle berichten aan de overheid. Het CBS heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de OTP door een tweetal statistieken als *pilot* in te zetten voor gegevensaanlevering via de OTP. Samen met ICTAL worden deze *pilots* geïmplementeerd. Het feitelijk beheer van de OTP ligt bij de Gemeenschappelijke Beheer Organisatie (GBO.Overheid). Ook is het CBS aangesloten op het Routerings Instituut (Inter)Nationale Informatie Stroom (RINIS)-netwerk. Over dit netwerk kunnen aangesloten overheidspartijen onderling gegevens veilig en betrouwbaar uitwisselen. In het toekomstscenario voor elektronische gegevensverzameling door het CBS zullen leveringen van overheidspartijen dan ook via het RINIS-netwerk binnenkomen. Het RINIS-netwerk wordt een integraal onderdeel van GBO.Overheid.

Vermindering enquêtedruk

Door het gebruik van btw-informatie hoefden ook bij de productiestatistieken 17 duizend (19 procent) vragenlijsten minder te worden verstuurd. De reductie werd vooral bereikt door het kleinbedrijf minder te bevragen.

Verder is in 2005 een aangepaste EU-verordening over Intrastat over de handel tussen de lidstaten van kracht geworden. Zo'n zesduizend bedrijven hoeven nu niet meer over hun internationale handel bevraagd te worden. De enquêtedruk is door deze vrijstelling met naar schatting acht procent verminderd.

Sneller cijfers

Om de kortetermijnstatistieken sneller te kunnen publiceren, is in 2005 het zogenoemde datagolvenmodel ontwikkeld. Volgens dit model worden eerst, op basis van een beperkte enquête, uitkomsten op een hoog aggregatieniveau samengesteld. Deze uitkomsten worden vervolgens bijgesteld op basis van gegevens van de Belastingdienst. Door de beperkte waarneming kunnen de cijfers sneller worden opgeleverd. Omdat minder vragenlijsten worden uitgestuurd, leidt dit ook tot administratieve lastenverlichting. De eerste resultaten van het project worden in 2006 verwacht.

Vermindering enquêtedruk

PRESTATIE-INDICATOR:

- ADMINISTRatieve LASTEN
- ENQUÊTEDRUK

STREEFWAARDE:

- 4% VERLAGING PER JAAR, UITGAANDE VAN € 23,5 MILJOEN IN 2002

REALISATIE:

- IN 2004 WAS DE ENQUÊTEDRUK 14% LAGER DAN IN 2002 (IN 2003 WAS DE ENQUÊTEDRUK 11% LAGER DAN IN 2002) (DE METING VINDT ÉÉN KEER PER JAAR PLAATS OVER HET VOORAFGAANDE JAAR; IN HET JAARVERSLAG 2006 WORDT DUS OVER 2005 GERAPPORTEERD)

Respons Enquête internationale handel

PRESTATIE-INDICATOR:

- REALISATIE NORMRESPONS
- RESPONS ENQUÊTE INTERNATIONALE HANDEL

STREEFWAARDE:

- 65%

REALISATIE:

- 73% RESPONS IN 2005 (T/M NOVEMBER)
(WAARDE 2004: 69%)

Bij de statistiek Internationale handel heeft verbeterde respons in combinatie met een versnelling in de planning ertoe geleid dat zonder kwaliteitsverlies sneller, hooggeaggregeerde cijfers gepubliceerd konden worden. Ten slotte is het CBS erin geslaagd de cijfers van de internationale handel in diensten zoveel vroeger te leveren dat De Nederlandsche Bank deze cijfers een kwartaal eerder op haar website heeft kunnen publiceren.

Nieuwe statistieken

Automatisering en het gebruik van externe registers bieden ook de mogelijkheid cijfers te produceren over zaken waarover het CBS nog niet eerder publiceerde. Zo zijn in 2005 de eerste resultaten van de nieuwe statistiek Huisartsen beschikbaar gekomen. Deze statistiek wordt volledig uit reeds beschikbare of door andere instanties verzamelde data samengesteld.

Ook is onderzoek verricht naar prestatie-indicatoren voor de zorgsector. Onderwerpen zijn de concentratie in de zorgsector en de uitgaven aan gezondheidsgerelateerde R&D. Voor het eerste onderzoek zijn alle fusies tussen grote zorginstellingen in de periode 1995–2004 in kaart gebracht. Hierover is gerapporteerd in *Gezondheid en zorg in cijfers*. Het onderzoek naar gezondheidsgerelateerde R&D heeft uitgewezen dat bestaande enquêtegegevens toereikend zijn om de gezondheidsgerelateerde R&D te beschrijven met slechts weinig extra waarnemingen bij instellingen en bedrijven.

Eind 2005 is volgens plan een prototype van de Veiligheidszorgrekeningen gereed gekomen. In december 2005 is dit onderzoek met de Expertgroep Veiligheid geëvalueerd. De adviezen van de Expertgroep worden in het eerste kwartaal 2006 verwerkt.

Vanaf 1 januari 2005 zijn de EU-landen verplicht kwartaalgegevens voor de statistiek Financiën van niet-financiële ondernemingen te leveren. Door de snelle en complete leveringen van kwartaaldata kon het CBS ruimschoots aan zijn internationale verplichtingen voldoen.

In 2005 is de aangekondigde maandstatistiek van voorraden bij de industrie ontwikkeld. Er zijn een aantal verschillende methoden uitgewerkt en beoordeeld. Op grond daarvan is de meest geschikte methode gekozen. De eerste statistieken zullen naar verwachting in 2006 worden geproduceerd.

Het strategisch project De nieuwe economie is eind 2005 afgerond. In samenwerking met de Vrije Universiteit en Technische Universiteit Delft zijn proef-enquêtes gehouden over procesveranderingen bij bedrijven als gevolg van de invoering van *e-business* en over samenwerkingsverbanden en ICT. De resultaten van het strategische programma zullen in januari 2006 in een seminar worden besproken.

In de Innovatie-enquête 2002–2004 zijn voor het eerst vragen opgenomen over niet-technologische innovatie. De eerste cijfers over dit onderwerp worden begin 2006 verwacht.

De digitale economie is uitgebreid met gegevens over de telecomsector. Hierdoor kon een completer beeld geschetst worden van de ICT-infrastructuur en het gebruik daarvan. Ook is meer aandacht besteed aan de ICT-positie van Nederland ten opzichte van een aantal andere landen. De publicatie heeft daarmee aan autoriteit gewonnen. In het voorjaar van 2006 verschijnt de publicatie voor het eerst in een Engelse vertaling.

Ten slotte is in 2005 gewerkt aan de eerste publicatie van de Statistiek van het ondernemingsklimaat. Deze publicatie is gemaakt in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en zal begin 2006 worden uitgebracht.

Minder voortgang dan gepland is geboekt bij de ontwikkeling van het Economisch Statistisch Bestand. Een basisversie van dit bestand kon nog niet worden gerealiseerd. Wel is een gekoppelde dataset voor kernvariabelen op het gebied van omzet, investeringen, personeel en loonsom gereed gekomen.

Europese verplichtingen

In 2005 heeft het CBS de zogenoemde Euro-indicators voor het eerst volledig kunnen leveren. De Euro-indicators zijn cijfers over aardolie(producten), elektriciteit en aardgas die binnen een maand geleverd moeten zijn. Voor de maandstatistiek detailhandel zijn voor de btw gecorrigeerde uitkomsten beschikbaar gekomen.

In 2005 is gestart met het verzamelen van gegevens voor de eerste publicatie van de *EU-afvalstoffenverordening* (verslagjaar 2004). Cijfers komen uit bestaande statistieken over gemeentelijk afval, bedrijfsafval en voertuigwrakken en voor een deel uit cijfers van derden. De eerste levering van gegevens aan Eurostat vindt medio 2006 plaats.

Samenwerking

Het CBS maakt zijn statistieken niet alleen. Ook voor 2005 zijn een aantal specifieke voorbeelden van samenwerking te noemen. Zo tekenden in februari 2005 de Directeur-generaal van het CBS en de directeur van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) een samenwerkingsovereenkomst, waarmee de reeds langer bestaande samenwerking rond de Emissieregistratie is bekrachtigd. In dit project werken het MNP, het CBS, RIZA, LEI-WUR, Alterra, TNO-MEP en SenterNovem samen bij het vaststellen van de cijfers over emissies naar lucht, water en bodem. Sinds april 2005 is de projectleiding in handen van het MNP.

Op 20 december 2005 heeft minister Donner de publicatie *Criminaliteit en rechtshandhaving 2004* aangeboden aan Tweede-Kamervoorzitter Weisglas. De publicatie is een samenwerking van het CBS en het WODC.

Het CBS werkt met de Maastricht School of Management en Universiteit Nyenrode samen in het zogenoemde Chinaproject, een *pilotonderzoek* naar de *offshoring* van industriële bedrijven.

Kwaliteitsverbetering

De kwaliteit van de statistieken heeft de voortdurende aandacht. De uitkomsten van de maandstatistiek detailhandel zijn voor de samenstelling van de koopdagen gecorrigeerd. Daarmee wordt het voor de gebruikers makkelijker om maanduitkomsten van twee opeenvolgende jaren te vergelijken.

In 2005 is een onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de productenstatistieken (Prodcom). De belangrijkste problemen en oplossingsrichtingen zijn neergelegd in een rapport. Vervolgacties zijn uitgezet.

De Werkgroep Kwaliteit van de keten heeft concrete voorstellen gedaan voor verbeteringen in de werkwijze in de gehele productieketen van statistieken over het bedrijfsleven. Daarbij ging het om procesmonitoring, kwaliteitscontrole en communicatie.

Validiteit Internationale Handel

PRESTATIE-INDICATOR

- VALIDITEIT
- AFWIJKING TUSSEN VOORLOPIGE EN DEFINITIEVE CIJFERS INTERNATIONALE HANDEL (MAANDCIJFERS EU IN- EN UITVOER EN NIET-EU IN- EN UITVOER; IN TOTAAL GAAT HET DUS OM 48 VERSCHILPERCENTAGES)

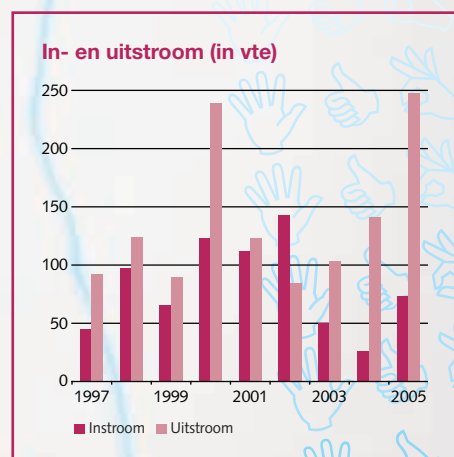
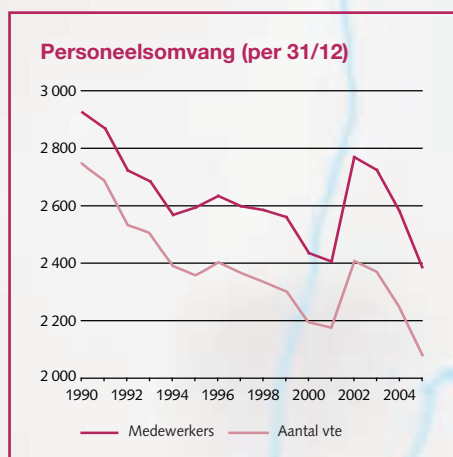
STREEFWAARDE:

- MAXIMAAL 20% VAN DE VERSCHILLEN MOGEN MEER DAN 4% ZIJN

REALISATIE:

- 4% OVERSCHRIJDINGEN VAN HET GETOLEREERDE VERSCHIL IN 2004 (12,5 % OVERSCHRIJDINGEN IN 2003) (DE DEFINITIEVE CIJFERS ZIJN RUIM EEN HALF JAAR NA HET VERSLAGJAAR BESCHIKBAAR)

personeel

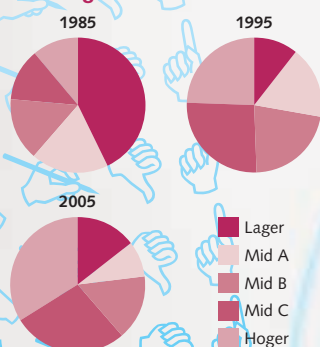
Nb.: In 2002 worden de veldenquêtrices tot de bezetting gerekend, terwijl zij niet als 'instroom' in bovenstaande grafiek zijn beschouwd.

Het personeelsbestand

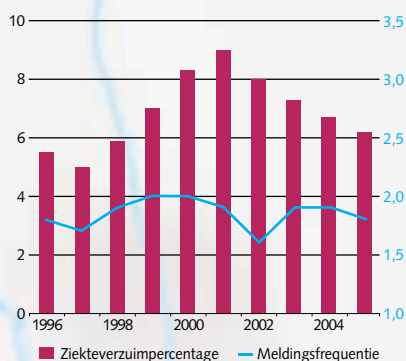
- Het aantal medewerkers van het CBS is conform de reorganisatiedoelstellingen fors gedaald: van 2 577 eind 2004 naar 2 382 eind 2005. 167 medewerkers hebben gebruik gemaakt van de Remkes-regeling.
- Het aantal vrouwen in hogere functies is 174, tegen 108 in 2000 en 69 in 1995.
- De begin- en eindstanden van het aantal vte zijn resp. 2 241 en 2 075, maar er zijn ook vacatures.
- 61 procent van de medewerkers is werkzaam in schaal 9 en hoger. Dat percentage is net zo hoog als in 2004. De *upgrading* van het personeel is in 2005 dus niet doorgezet. Een van de redenen is dat in 2005 relatief veel medewerkers in de hogere schalen met de Remkes-regeling zijn vertrokken.
- De gemiddelde leeftijd van de CBS'ers is 47,1 jaar; dit is iets lager dan in 2004 (47,2 jaar).
- Het ziekteverzuimpercentage is voor het vierde achter-éénvolgende jaar gedaald van 6,7 procent in 2004 tot 6,2 procent in 2005. Dit percentage ligt overigens nog steeds boven de voor het CBS bepaalde verzuimnorm, die voor 2005 op 4,9 procent heeft gelegen. De meldingsfrequentie is vrijwel gelijk gebleven en bedraagt 1,8.
- Voor 47 van de 85 medewerkers, die in 2004 wegens reorganisaties als herplaatsingskandidaat zijn aangewezen, is een passende oplossing gevonden.

HRM-beleid ● Met gebruikmaking van het instrument *managementcarroussel* zijn ruim 25 medewerkers in een (andere) leidinggevende functie geplaatst. Ook zijn nieuwe managementprofielen ontwikkeld. ● Diverse acties zijn uitgevoerd om het gemiddelde opleidingsniveau van de CBS-medewerkers te verhogen. Een aantal medewerkers hebben een versnelde HBO-opleiding gevolgd. Een aantal medewerkers, die als gevolg van reorganisaties herplaatsingskandidaat waren geworden, hebben een upgradings-traject afgelegd om tot MEAO-niveau te komen. ● De divisie TNM en de CBS-Academie hebben nieuwe statistiekopleidingen ontwikkeld, de Boom der statistiek genaamd. Deze opleidingen omvatten een korte startcursus, waarin de deelnemers het statistisch proces over de gehele breedte leren kennen, en een reeks vervolgmodes waarin de deelnemers dieper ingaan op de stof uit de startcursus. ● Het idee voor een *flexpool* voor academici is verder uitgewerkt. Met dit instrument wordt op flexibele wijze snel ingespeeld op personele capaciteitsbehoeften in de organisatie. ● De informatie op het gebied van het Arbo- en verzuimbeleid van het CBS is gebundeld in de Gedragslijn voor preventie, terugdringing en begeleiding van verzuim.

Relatieve aandeel medewerkers naar schaalcategorie

Ziekteverzuim

Medezeggenschap Belangrijke onderwerpen uit het overleg tussen de bestuurder en de Ondernemingsraad waren in 2005: ● Het meerjarenplan en het meerjarenbeeld CBS ● Diverse reorganisaties en verandertrajecten ● Het ICT-Masterplan en de visienota van de divisie TNM ● Vernieuwd beleid voor management development ● Het diplomabeleid van het CBS ● De evaluatie van de veldwerkorganisatie ● De inrichting van de uitstroombaanorganisatie ● De herziening van het functiegebouw ● Het *Contact Center Outbound*.

In het overleg met de Arbo-commissie hebben onder meer de volgende onderwerpen hoog op de agenda gestaan: ● De herhuisvesting van het CBS (beide vestigingen) ● Het plan van aanpak Arbo-zorg 2004-2005 ● De gedragsregels ziekteverzuim ● De verzuimrapportage door de arbodienst Arbo Unie, die voor het CBS werkt ● De instelling van de denktank Arbo en zorg ● Het interne arbeidssatisfactie-onderzoek ● De luchtkwaliteit van het gebouw in Voorburg.

Statistieken over de economie

Het CBS publiceert een geïntegreerde beschrijving van de gehele economie in *De Nederlandse economie*, waarvan in 2005 wederom een editie is verschenen. *De Digitale economie* geeft een geïntegreerde beschrijving over huishoudens, het bedrijfsleven, de arbeidsmarkt en het aandeel van de ICT-sector in de economie als geheel. Globaler en gericht op recente conjuncturele ontwikkelingen is de beschrijving in kwartaalpublicaties als *De Nederlandse Conjunctuur*. Het *Elektronisch Conjunctuurbericht* wordt geactualiseerd op de dag dat er nieuwe informatie beschikbaar is.

Geïntegreerde informatievoorziening over vergrijzing

In 2005 lag het zwaartepunt van de ontwikkeling van de nieuwe informatievoorziening over vergrijzing bij het opzetten van een statistiek over pensioenaanspraken van personen. De pensioenaanspraken vallen daarbij uiteen in drie pijlers, te weten de AOW-aanspraken, de collectieve arbeidsgelateerde pensioenaanspraken en de individueel opgebouwde pensioenaanspraken. Samen met het Inkomenspanelonderzoek geven deze gegevens een volledig beeld van niet alleen de huidige inkomens- en vermogenspositie van personen en huishoudens, maar ook van de toekomstige. Eind 2005 stond de eerste publicatie van de cijfers over AOW-aanspraken gepland. Omdat deze pijler later van start is gegaan dan gepland, is de publicatie uitgesteld tot half februari 2006. Daarnaast is in 2005 onderzocht hoe de pensioenaanspraken voor de tweede en derde pijler in kaart kunnen worden gebracht en is naar aanleiding hiervan eind 2005 voor de tweede pijler een *pilot* gestart met medewerking van een aantal pensioenfondsen.

Geïntegreerde rekeningen

Volgens planning is in 2005 de revisie van de Nationale rekeningen over het verslagjaar 2001 afgerond en zijn de aansluitende jaargegevens over 2002–2004 gepubliceerd. De gegevens zijn geijkt op de nieuwe productiestatistieken en de nieuwe statistiek over de in- en uitvoer van diensten. Daarnaast zijn nieuwe internationale afspraken toegepast, onder andere over de registratie van de financiële intermediatie en over de introductie van bijzondere financiële instellingen. Na deze revisie zijn de macro-economische totalen aanzienlijk naar boven bijgesteld. Het bruto binnenlands product (BBP) is in 2001 verhoogd van € 429,3 miljard naar € 447,7 miljard. Voorts zijn ook de groeicijfers van het BBP, het beschikbare inkomen, de werkloosheid en de vrije besparingen voor de periode 1995–2001 aangepast. Het beeld van de economische ontwikkeling is daardoor veranderd. Bij een revisie van de Nationale rekeningen behoort ook het publiceren van tijdreeksen die aansluiten op de nieuwe niveaucijfers. In 2005 is meteen gestart met de samenstelling van de tijdreeksen. Het resultaat eind 2005 is dat de eerste gegevens van de tijdreeksen over het tijdvak 1995–2001 zijn afgerond. De eerste resultaten zullen in maart of april 2006 gepubliceerd worden.

In 2005 zijn de Milieurekeningen, een module van de Nationale rekeningen, verder ontwikkeld. In de Milieurekeningen wordt de samenhang tussen economische indicatoren en het milieu weergegeven. In 2005 zijn cijfers gepubliceerd

over luchtemissies, nutriëntenbalansen, wateremissies en milieubelastingen. Rekeningen voor vast afval en energie zijn nieuw ontwikkeld en toegevoegd aan het bestaande stelsel van milieurekeningen.

In opdracht van het Rijksinstituut voor zuivering van afvalwater (RIZA) stelt het CBS jaarlijks de Waterrekeningen samen. In 2005 zijn nieuwe Emissiebalansen samengesteld, zijn de Luchtemissies van het verkeer herberekend en zijn een aantal nieuwe stoffen, zoals koolmonoxide en fijn stof toegevoegd aan de luchtemissierekeningen. In de loop van 2006 zullen de resultaten van deze projecten op StatLine worden gepubliceerd.

In 2005 zijn de eerste reguliere resultaten van de Satelliet Rekening voor het Toerisme (SRT) beschikbaar gekomen. Deze module geeft een integraal beeld van de betekenis van toerisme en recreatie voor de Nederlandse economie.

De productie van de kwartaalcijfers op het terrein van de Sectorrekeningen verliep in 2005 volgens plan. Op 4 november 2005 zijn de eerste gegevens conform de gestelde termijn aan de Europese Centrale Bank geleverd. Het ging om de cijfers over de financiële rekeningen en balansen vanaf 1998 tot en met het tweede kwartaal van 2005. De eerste officiële levering van de gegevens van de lopende rekening en de kapitaalrekening aan Eurostat, inclusief een tijdreeks terug tot en met 1999, gebeurde op 30 december 2005.

De verplichting om kwartaalrapportages over financiële rekeningen en balansen voor institutionele sectoren op te stellen en te publiceren heeft geleid tot nauwere samenwerking tussen De Nederlandsche Bank (DNB) en het CBS. De nieuwe taakverdeling is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Kwaliteitsslag Rapportage Europese Unie van Decentrale Overheden (KREDO)

In 2005 is een verdere voortgang gemaakt met het binnenkrijgen van de financiële kwartaalgegevens van provincies, gemeenten en waterschappen. De kwaliteit van de gegevens wordt elk kwartaal getoetst. Daartoe heeft het CBS vijf plausibiliteitscontroles ontwikkeld. De kwaliteit van de gegevens verbetert nog elk kwartaal. Over het tweede kwartaal van 2005 heeft een derde van de decentrale overheden geen gegevens of gegevens van onvoldoende kwaliteit geleverd. Toch zullen de berichtgevers zich moeten blijven inspannen om de kwaliteit van de brongegevens op het vereiste niveau te brengen om daarmee betrouwbare ramingen te kunnen maken van het EMU-saldo en andere kerngrootheden.

Arbeidsproductiviteit en multifactorproductiviteit

Het CBS heeft nieuwe berekeningen gemaakt van de arbeidsproductiviteit op basis van het aantal gewerkte uren. Doel van deze berekeningen is een betere internationale vergelijkbaarheid van productiviteitscijfers.

In aanvulling op de reeds gepubliceerde arbeidsproductiviteitscijfers zullen in de toekomst statistieken op bedrijfstakniveau en macroniveau worden samengesteld over multifactorproductiviteit. De noemer van deze productiviteitsindexen omvat een volledige specificatie van inputs in het productieproces (KLEMS: Capital, Labour, Energy, Material, Services). Hiervoor is het noodzakelijk dat een stelsel van zogenoemde groeirekeningen, ofwel een KLEMS-database, wordt samengesteld.

Validiteit economische groeiramingen

PRESTATIE-INDICATOR:

- VALIDITEIT
- AFWIJKING TUSSEN VOORLOPIGE EN DEFINITIEVE CIJFERS VOOR DE ECONOMISCHE GROEI (UITGEDRUKT ALS PROCENTUELE VOLUMEMUTATIE VAN HET BRUTO BINNENLANDS PRODUCT TEGEN MARKTPRIJZEN T.O.V. HET OVEREENKOMSTIG KWARTAAL VAN HET VORIGE JAAR)

STREEFWAARDE:

- VOOR MAXIMAAL ÉÉN KWARTAAL VAN EEN JAAR MAG SPRAKE ZIJN VAN EEN AFWIJKING TUSSEN VOORLOPIGE EN DEFINITIEVE CIJFERS VAN MEER DAN 0,75 %-PUNT

REALISATIE:

- VOOR GEEN ENKEL KWARTAAL VAN 2002 EEN AFWIJKING VAN MEER DAN 0,75%-PUNT (BIJ ÉÉN KWARTAAL VAN 2001 EEN AFWIJKING VAN MEER DAN 0,75%-PUNT)
- DE DEFINITIEVE CIJFERS ZIJN RUIM TWEEËNHALF JAAR NA HET VERSLAGJAAR BESCHIKBAAR

Medio november 2005 is een proeflevering van deze database gedaan aan EUKLEMS. Dit door de Europese Commissie gefinancierde project heeft tot doel om in 2006 vergelijkbare multifactorproductiviteitsstatistieken samen te stellen op het niveau van bedrijfstakken voor alle EU-lidstaten. De hiervoor benodigde Nederlandse KLEMS-database wordt door het CBS in samenwerking met het CPB samengesteld.

Herontwerp consumentenprijsindex

In 2005 is de eerste fase van het herontwerp van de berekening van de consumentenprijsindex afgerond. Fase twee is inmiddels gestart. Daarin wordt actief gewerkt aan het verbeteren van de steekproef van zowel de berichtgevers als de artikelen. Doel van het herontwerp is om meer rekening te houden met de dynamiek van bedrijven, van artikelen en van het bestedingspatroon van consumenten.

Short Term Statistics

Het CBS heeft in 2005 nieuwe methoden ontwikkeld om zonder aanvullende enquêtering te kunnen voldoen aan de eisen die de nieuwe Europese verordening op het terrein van de kortetermijnstatistieken alle nationale statistiekbureaus oplegt. Zo schrijft deze nieuwe verordening (STS) voor een aantal gegevens een uitsplitsing naar Economische Monetaire Unie (EMU) en niet-EMU voor. De eerste cijfers over de EMU en niet-EMU splitsing worden begin 2006 geleverd aan Eurostat.

Ook stelt de STS-verordening voor een aantal branches producentenprijsindices (PPI's) verplicht. Omdat deze indices in veel landen nog moeten worden opgezet, hoeft pas over enkele jaren volledig aan deze verplichting worden voldaan. Dit jaar heeft het CBS, zoals gepland, voor drie groepen binnen de zakelijke dienstverlening en voor twee communicatiediensten nieuwe indices geïntroduceerd. Het betreft PPI's voor rechtskundige diensten, diensten van accountants, diensten van ingenieurs, post- en koeriersdiensten en telefoniediensten (vast en mobiel) ten behoeve van bedrijven. Het CBS publiceert nu PPI's over acht van de in totaal twintig in de STS genoemde branches.

Volumeontwikkelingen buitenlandse goederenhandel

Het CBS is in 2005 gestart met de maandelijkse publicatie van weekdaggecorrigeerde volume cijfers voor de in- en uitvoer van goederen. Op sommige dagen wordt namelijk meer gehandeld of aangifte gedaan dan op andere dagen. Als een bepaalde maand toevallig meer van die dagen heeft, dan wordt de vergelijking met dezelfde maand een jaar eerder lastig.

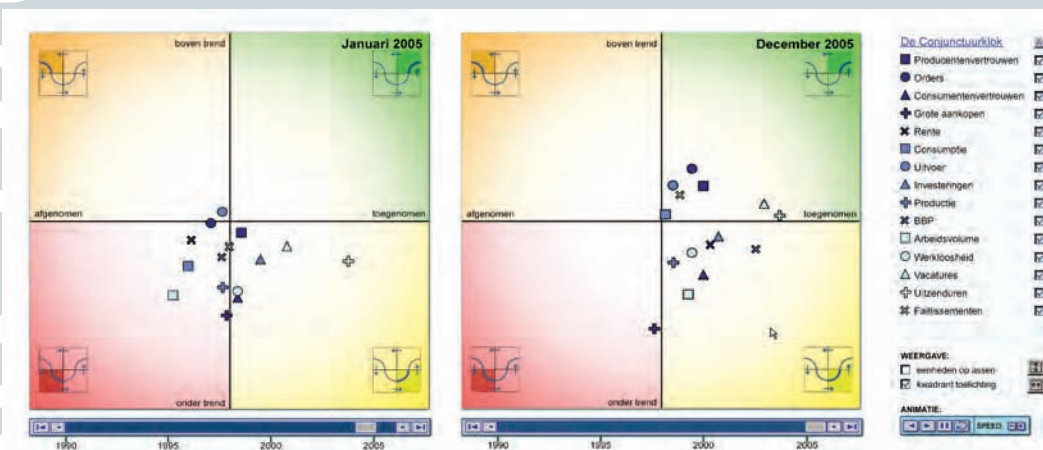
Conjunctuursklok

Op 29 november 2005 heeft het CBS de Conjunctuursklok geïntroduceerd. Deze conjunctuursklok is een onderdeel van *Het Elektronisch Conjunctuurbericht*. Vijftien geselecteerde indicatoren worden gezamenlijk afgebeeld, waardoor een samenhangend beeld van de stand van de conjunctuur wordt verkregen. Het gaat om *real-time* gegevens, om het beeld van de conjunctuur op een bepaald moment. De mogelijkheid bestaat om ook de ontwikkeling in de loop der tijd te laten zien.

De Conjunctuurspiegel

De Conjunctuurspiegel

De CBS-Conjunctuurspiegel toont in de loop van 2005 een herstel van de conjunctuur op een breed front. De Conjunctuurspiegel is eind 2005 geïntroduceerd en heeft in korte tijd een centrale plaats verworven in de conjunctuurberichterij van Nederland. Het is een product dat de sterke kanten van het CBS toont: samenhang, innovatie, nieuwe technologie en outputgerichtheid. Van vijftien zorgvuldig geselecteerde indicatoren wordt elke maand in één plaatje en in onderlinge samenhang getoond of het 'goed' of 'slecht' gaat

(boven of onder de trendmatige ontwikkeling over een lange periode) en of het 'beter' of 'slechter' gaat (stijging of daling ten opzichte van de voorgaande periode). Door de foto's van alle maanden achter elkaar te laten zien wordt een film getoond van het verloop van de conjunctuur. De Conjunctuurspiegel is op de CBS-website te zien en er zijn verschillende mogelijkheden om interactief eigen analyses uit te voeren. Daarom is de Conjunctuurspiegel ook bij uitstek geschikt voor educatieve doeleinden. De verbetering van de conjunctuur in de loop van 2005 kan worden geïllustreerd door de klok van januari en december met elkaar te vergelijken.

Infoservice Bij de Infoservice kunnen klanten terecht met algemene vragen over het CBS en zijn producten. In 2005 verstrekte de Infoservice 35 569 inlichtingen aan klanten, waarvan 21 599 per telefoon, 12 254 per e-mail en 392 per brief of fax. Het aantal telefonisch afgehandelde inlichtingen is ten opzichte van 2004 met 30 procent gedaald. Een verklaring voor deze daling is dat steeds meer klanten rechtstreeks gebruik maken van de CBS-website en StatLine. Het CBS verstrekt ook informatie over de cijfers en publicaties van Eurostat. In 2005 zijn daarover 1 017 inlichtingen verstrekt, waarvan 467 per telefoon en 550 per e-mail.

Klanttevredenheid Klanttevredenheid is één van de ZBO-stuurvariabelen. In 2005 is zo'n onderzoek uitgevoerd, zowel onder berichtgevers als gebruikers van de statistische informatie van het CBS. Hierin wordt door de ondervraagden onder meer een algemeen rapportcijfer gegeven voor het CBS. Het onderzoek onder de berichtgevers richtte zich op de respondenten van de Enquête Beroepsbevolking en de Productie-statistieken. Ook werd er onder de klanten van de Infoservice een enquête gehouden over de CBS-cijfers; bij de Infoservice komen de vragen naar statistische informatie in eerste lijn binnen. Het algemene rapportcijfer voor het CBS kwam uit op 7,13. Het bureau voldoet hiermee aan de gestelde streefwaarde, die geformuleerd is als 'een positief oordeel'.

Klanttevredenheid

PRESTATIE-INDICATOR:

- KLANTTEVREDENHEID
- GEBRUIKERSONDERZOEK

STREEFWAARDE:

- POSITIEF OORDEEL OP BASIS VAN ONDERZOEK ONDER GEBRUIKERS

REALISATIE:

- INDEX KLANTTEVREDENHEID: 7,13 IN 2005 (WAARDE 2004: POSITIEF OORDEEL CCS; ANDERE INDICATOR)

statistiek
praktijk
in de

Microdata en on site faciliteiten

Voor het uitvoeren van analyses op microdata door externe onderzoekers zijn de *on site* faciliteiten verbeterd. De diensten van het Centrum voor Beleidsstatistiek, CEREM en de divisie TNM zijn daarvoor bij elkaar gebracht. Voor de gebruikers van de *on site* faciliteiten is er nu nog slechts één aanspreekpunt. Eind van 2005 zijn de fysieke *on site* ruimte en een belangrijk deel van het reserverings- en administratiesysteem gerealiseerd.

In het najaar van 2005 is een *pilot* project gestart met NETSPAR voor het uitvoeren van onderzoek in de vorm van *remote access*. Onderzoekers van de Universiteit van Tilburg konden vanaf dat moment vanaf hun eigen werkplek en onder beveiligde omstandigheden analyses uitvoeren op microbestanden van het CBS. Het eerste deel van de *pilot* is naar tevredenheid verlopen.

Verschillende universitaire medische centra en onderzoeksinstituten op het terrein van de gezondheidszorg, zoals het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, het Instituut voor Maatschappelijke Gezondheidszorg in

Centrum voor Beleidsstatistiek

In het afgelopen jaar zijn studies en opdrachten uitgevoerd voor de Ministeries van Financiën, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Economische zaken, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en voor de Raad voor werk en inkomen. De uitkomsten van de onderzoeken zijn gepubliceerd op de website van het CBS. Het zwaartepunt van de uitgevoerde onderzoeken lag op het gebied van de sociale zekerheid. De studies en opdrachten zijn voornamelijk gebruikt voor het uitvoeren van evaluaties en monitoracties.

CBS in Kamerstukken

PRESTATIE-INDICATOR:

- MATE VAN GEBRUIK VAN STATISTISCHE INFORMATIE
- AANTAL KEREN CBS GECITEERD IN KAMERSTUKKEN

STREEFWAARDE:

- GROEI VAN 1% PER JAAR (UITGAANDE VAN 693 KEER GECITEERD IN 2004)

REALISATIE:

- 13% GROEI IN 2005 (784 KEER GECITEERD)

Rotterdam, de Nederlandse Hartstichting, de Stichting Perinatale Registratie Nederland, het Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg en het Trimbos Instituut, gebruiken de microdata van het *Gezondheidsstatistisch Bestand*. Het CBS heeft voor onderzoekers van de Universiteit van Minnesota (Verenigde Staten) via de *integrated public use microdata series* anonieme steekproeven uit de Volkstellingen 1960, 1971 en 2001 beschikbaar gesteld. Met het *on site* werk waren ruim 1900 sessies (dagdelen) gemoeid, voor 106 onderzoeksprojecten. Daarnaast zijn in 2005 via het Wetenschappelijk Statistisch Agentschap (WSA/DANS) ruim 120 bestanden beschikbaar gesteld aan diverse onderzoeksinstituten.

Het China-project

De Chinese economie staat enorm in de belangstelling. Er gaat vrijwel geen dag voorbij zonder dat de media rapporteren over de laatste economische groeiwonderen van China.

Veel organisaties doen onderzoek naar de economische ontwikkelingen van China. Gegevens van het CBS zouden een waardevolle impuls kunnen geven aan discussies over verplaatsing van productie uit Nederland naar lagelonenlanden zoals China en daarmee gepaard gaand verlies aan arbeidsplaatsen in Nederland (offshoring). In november 2005 is gestart met een haalbaarheidsstudie of de CBS-gegevens daadwerkelijk hiertoe bijdragen. Niet alle (beleids)vragen kunnen op korte termijn worden beantwoord. Daarom heeft het CBS besloten om het onderzoek te focussen op de statistische meetbaarheid van het verschijnsel *offshoring* naar China. Door koppeling van diverse CBS-statistieken op micro-niveau blijkt veel waardevolle informatie over het fenomeen *offshoring* te kunnen worden samengesteld.

Met behulp van data over langetermijnverschuivingen in de wereldhandel is nagegaan of de rijkere, geïndustrialiseerde regio's hun economische positie zagen verslechteren door de opkomst van economieën zoals die van China. Tevens is onderzocht of uit de internationale handelscijfers kwetsbare Europese sectoren kunnen worden afgeleid en of die kwetsbaarheid te maken heeft met de opkomst van sectoren die in China juist sterk zijn.

In aansluiting op deze analyse zijn ontwikkelingen (1995–2004) in binnenlandse productie en internationale handel in de EU en in Nederland geanalyseerd. Doel daarvan was om na te gaan of een overzicht van sectoren kan worden gemaakt waarbij zowel de binnenlandse productie als de uitvoer duidelijk achterblijven en tegelijkertijd de invoer uit China in belang toeneemt. Met gegevens van een grote verzameling van ondernemingen is verder onderzocht of er clusters van ondernemingen zijn waarin teruglopende productie, teruglopende werkgelegenheid en stijgende import gepaard gaan met steeds hogere activiteiten in China. Vanuit het beleidsmatige aandachtspunt dat *offshoring* mogelijk leidt tot banenverlies is gespeurd naar die clusters van ondernemingen die internationaal actief zijn en waarin bovendien in de afgelopen jaren veel banen verloren zijn gegaan.

Dit exploratieve onderzoek zal uitmonden in voorstellen voor het in 2006 ontwikkelen van een verzameling indicatoren waarmee het fenomeen *offshoring* globaal in kaart gebracht kan worden. Gedacht wordt aan indicatoren over binnenlandse productie en groei van sectoren die te maken hebben met handel met landen waarnaar offshoring plaatsvindt. Daarbij wordt dan de *performance* van Nederland met de EU vergeleken en worden verschillende typen ondernemingen verbijzonderd.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Jaarrekening

Balans per 31 december 2005

(vóór resultaatbestemming)

Bedragen in duizenden euro's		31 december 2005		31 december 2004	
VASTE ACTIVA					
Materiële vaste activa					
IT-middelen	5.296		7.905		
Machines en installaties	1.148		1.034		
Andere vaste bedrijfsmiddelen	731		816		
		7.175		9.755	
VLOTTENDE ACTIVA					
Voorraden					
Onderhanden werk	-135		-552		
		-135		-552	
Vorderingen					
Ministerie van Economische Zaken	23.190		24.707		
Debiteuren	1.342		1.042		
Overige vorderingen	1.005		1.347		
		25.537		27.096	
Liquide middelen					
Liquide middelen		52.953		38.998	
Totaal Activa		85.530		75.297	
Eigen vermogen					
Egalisatiereserve	-8.906		0		
Onverdeeld resultaat	3.960		-8.906		
		-4.946		-8.906	
Voorzieningen					
Reorganisatie 2005	11.260		0		
Reorganisatie 2004	18.651		28.577		
Reorganisatie 2000	4.959		5.747		
WW-verplichtingen	2.100		1.386		
Assurantie eigen risico	1.375		678		
Overig	265		0		
		38.610		36.388	
Kortlopende schulden					
ICT-intensivering	24.143		24.600		
Belastingen en premies sociale verzekeringen	5.411		4.902		
Overige schulden	22.312		18.313		
		51.866		47.815	
Totaal Passiva		85.530		75.297	

Winst- en verliesrekening 2005

Bedragen in duizenden euro's	Realisatie 2005		Begroting 2005		Realisatie 2004	
BEDRIJFSOPBRENGSTEN						
Netto-omzet						
Ministerie van Economische Zaken	164.467		164.135		159.130	
Opdrachten derden	9.478		8.000		8.424	
		173.945		172.135		167.554
Mutatie onderhanden werk		417		0		-836
Overige bedrijfsopbrengsten		854		0		424
Totaal bedrijfsopbrengsten		175.216		172.135		167.142
BEDRIJFSLASTEN						
Lonen en salarissen	105.432		123.127 ¹⁾		112.096	
Sociale lasten	22.126		0 ¹⁾		21.157	
Afschrijvingen materiële vaste activa	4.583		3.308		6.339	
Overige bedrijfslasten	40.370		45.700		36.826	
Totaal bedrijfslasten		172.511		172.135		176.418
Resultaat gewone bedrijfsuitoefening		2.705		0		-9.276
Financiële baten en lasten						
Rentebaten		1.255		0		370
Resultaat boekjaar		3.960		0		-8.906

¹⁾ De in de begroting opgenomen lonen en salarissen zijn inclusief sociale lasten.

Kasstroomoverzicht 2005

Bedragen in duizenden euro's	2005	
Resultaat boekjaar	3.960	
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	4.583	
Voorzieningen	2.222	
Mutatie werkkapitaal, exclusief liquide middelen	5.193	
Kasstroom uit operationele activiteiten		15.958
Netto-investeringen in vaste activa	-2.003	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-2.003
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		0
Mutatie liquide middelen		13.955

De toename in de liquide middelen van circa € 14 miljoen is onder meer het gevolg van het uitstellen van de ICT-investeringen in verband met de voorgenomen verhuizing. Ook de aflossing van de vordering door EZ en de toename van de schulden leiden tot een toename van de liquide middelen.

Algemeen

Met ingang van 2004 is het CBS, statutair gevestigd te Voorburg, een Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO). In de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS-wet) zijn de taken, bevoegdheden en werkwijze vastgelegd.

Het CBS heeft twee bestuursorganen, te weten de directeur-generaal en de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS).

De CCS legt verantwoording af aan de Minister van Economische Zaken over de taakuitoefening en het gevoerde beleid.

De jaarrekening van het CBS is opgesteld met inachtneming van de CBS-wet en de overige met het Ministerie van Economische Zaken (EZ) gemaakte afspraken betreffende de jaarrekening (onder meer neergelegd in de zogenaamde sturingsafspraken). De jaarrekening van het CBS wordt binnen de hiervoor genoemde kaders zoveel mogelijk met overeenkomstige toepassing van titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek opgesteld.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Voor zover niet anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Tevens zijn alle bedragen vermeld in duizenden euro's, tenzij anders vermeld.

Financiële afspraken

Na overleg met EZ is besloten dat EZ de financiële verplichtingen van voor 3 januari 2004 ontslagen medewerkers afwikkelt en dat het CBS verantwoordelijk is voor de financiële afwikkeling van de medewerkers, die in het kader van de reorganisatie 2000 zijn aangewezen als herplaatsingskandidaat maar niet voor 3 januari 2004 zijn ontslagen. Deze medewerkers zijn immers per 3 januari 2004 nog in dienst bij het CBS.

Door EZ is een bedrag van circa € 10,8 miljoen ter beschikking gesteld aan het CBS op basis van nacalculatie van de kosten van de medewerkers die in het kader van de reorganisatie 2000 zijn aangewezen als herplaatsingskandidaat en per 3 januari 2004 nog niet waren ontslagen en de kosten van tijdelijk extra in te zetten automatiseringscapaciteit, conform de met EZ gemaakte afspraken.

Aangezien de werkelijke uitgaven van het CBS op basis van nacalculatie worden gefinancierd door EZ is, volgens de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, zowel de verplichting van het CBS aan de medewerkers als een vordering op EZ opgenomen in de balans.

Het eigen vermogen van het CBS bedraagt per 31 december 2005 € 4,9 miljoen negatief en bestaat uit het resultaat van 2004 en 2005.

Dit negatieve eigen vermogen, voornamelijk ontstaan door wachtgeldverplichtingen na 3 januari 2004, geeft geen aanleiding tot twijfel over de continuïteit, omdat in verband met de sociale kosten die voortkomen en zullen komen uit de door het kabinet Balkenende I opgelegde taakstellingen, de ICT-Toekomstbegroting en de zogenaamde Herprioritering, door EZ een langetermijnfinanciering in de vorm van een renteloos krediet van voorlopig € 50 miljoen ter beschikking is gesteld. Indien de kredietbehoefte groter wordt dan € 50 miljoen

zal dit onderwerp van overleg zijn tussen het CBS en het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Financiën.

In de risico-afspraken tussen het CBS en EZ is bepaald dat de herhuisvesting geen budgettair probleem mag zijn voor het CBS. In dit kader is met EZ afgesproken dat de structurele meerkosten van de nieuwe huisvesting van het CBS ten opzichte van het normbudget worden gedekt.

Grondslagen

Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschaffingsprijs respectievelijk verkrijgingprijs verminderd met lineaire afschrijvingen gebaseerd op de verwachte levensduur. Als gevolg van de voorgenomen verhuizing worden diverse activa versneld afgeschreven in verband met een verkorting van de levensduur.

In nevenstaande tabel is de afschrijvingsperiode per categorie weergegeven.

VASTE ACTIVA	AFSCHRIJVINGS- PERIODE
MACHINES EN INSTALLATIES	10 JAAR
IT-MIDDELEN	3 JAAR
ANDERE VASTE BEDRIJFSMIDDELEN	5 JAAR

Vlottende activa

Onderhanden werk

De kosten van onderhanden werk worden gewaardeerd op vervaardigingsprijs verhoogd met een winstopslag naar rato van de werkvoortgang. Op het onderhanden werk wordt een voorziening voor verwachte verliezen in mindering gebracht. Het onderhanden werk worden tevens verminderd met de gefactuurde voorschotten.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd op nominale waarde. Tenzij anders vermeld, staan deze vrij ter beschikking.

Voorzieningen

Reorganisatie 2000, 2004 en 2005

Een reorganisatievoorziening wordt gevormd ter dekking van kosten die verband houden met lopende reorganisaties.

De voorzieningen zijn bepaald uitgaande van een ingeschatte en voorzienbare verplichting aan medewerkers.

De verplichtingen bestaan naast de reguliere salariskosten gedurende de herplaatsingsperiode uit overeengekomen toekomstige uitkeringen aan voormalige medewerkers van het CBS.

WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen is gevormd ter dekking van WW-uitkeringen aan voormalige medewerkers van het CBS.

Assurantie eigen risico

In de sturingsafspraken tussen de Minister EZ, de DG CBS en de CCS is vastgelegd dat het CBS een voorziening assurantie eigen risico mag vormen. In de risicoanalyse is opgenomen dat deze voorziening gevormd mag worden ter dekking van schade aan de inboedel en van de wettelijke aansprakelijkheid.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Onder bedrijfsopbrengsten wordt verstaan het totaal van:

- de door EZ verstrekte budgettaire bijdrage;
- de opbrengsten opdrachten derden;
- de mutatie op onderhanden werk.

De bijdrage EZ betreft de door EZ verstrekte budgettaire bijdrage. Deze bijdrage ontvangt het CBS op basis van een Meerjarenplan 2004–2008. Het CBS dient aan het einde van deze periode het werkprogramma gerealiseerd te hebben. Het is derhalve mogelijk dat het CBS de bijdrage van enig jaar doorschuift naar het volgende jaar voor het niet gerealiseerde deel van het werkprogramma. Hierbij wordt opgemerkt dat als werkzaamheden niet worden uitgevoerd (minderwerk), de bijdrage uiteindelijk wordt terugbetaald aan EZ.

Onder opbrengsten opdrachten derden zijn verantwoord de gefactureerde bedragen voor verrichte werkzaamheden. Hieronder zijn mede begrepen opdrachten waaraan de Rijksoverheid een specifieke financiële bijdrage levert.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode, hetgeen inhoudt dat voor de weergave van de kasstromen het gerapporteerde resultaat over het boekjaar wordt aangepast voor posten die geen betrekking hebben op ontvangsten en uitgaven in het boekjaar en mutaties in voorzieningen en werkkapitaal.

Toelichting op de balans per 31 december 2005

Materiële vaste activa

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	IT-middelen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
Stand per 31-12-2004				
Aanschafwaarde	25.645	2.117	1.761	29.523
Afschrijvingen	-17.740	-1.083	-945	-19.768
Boekwaarde 31-12-2004	7.905	1.034	816	9.755
Mutatie boekwaarde				
Investeringsen	1.761	330	257	2.348
Desinvesteringsen	-238	-46	-61	-345
Reclassificatie	-100	0	100	0
Afschrijvingen	-4.032	-170	-381	-4.583
	-2.609	114	-85	-2.580
Stand per 31-12-2005				
Aanschafwaarde	21.636	2.401	2.057	26.094
Afschrijvingen	-16.340	-1.253	-1.326	-18.919
Boekwaarde 31-12-2005	5.296	1.148	731	7.175

Onder de andere vaste bedrijfsmiddelen is hoofdzakelijk kantoorinventaris (circa € 0,5 miljoen) verantwoord.

Vorraden

Onderhanden werk

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2005	31-12-2004
Onderhanden werk	1.337	887
Gefactureerde voorschotten	-1.422	-1.398
Verliesvoorziening	-50	-41
Totaal	-135	-552

Vorderingen

Ministerie van Economische Zaken

De vordering op het Ministerie van Economische Zaken is als volgt opgebouwd:

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2005	31-12-2004
Reorganisatie 2004	18.000	19.000
Reorganisatie 2000	5.190	5.707
Totaal	23.190	24.707

Reorganisatie 2004

De vordering van € 19 miljoen uit hoofde van de reorganisatie 2004 ultimo 2004 betreft de toezegging die EZ heeft gedaan in het kader van de ICT-Toekomst-begroting.

Inmiddels is met EZ tot een nadere invulling van de toezegging gekomen. Afgesproken is dat de vordering uit hoofde van de reorganisatie 2004 eenmalig wordt aangevuld met € 2 miljoen. EZ lost de dan ontstane vordering van € 21 miljoen af in 7 jaarlijkse termijnen (2005–2011) van € 3 miljoen.

Binnen het CBS was de € 21 miljoen geoormerkt voor ICT-intensivering. Samen met de € 24,6 miljoen (zie kortlopende schulden) was er totaal € 45,6 miljoen beschikbaar voor ICT-intensivering.

Als gevolg van met EZ gemaakte afspraken, komen de kosten voor ICT-intensivering, zodra deze uitstijgen boven de € 24,6 miljoen, ten laste van het resultaat.

Reorganisatie 2000

Zoals is aangegeven in de financiële afspraken ontvangt het CBS jaarlijks een bedrag ter dekking van de afwikkeling van de reorganisatie 2000. Als onderdeel van de vorderingen is opgenomen de geoormerkte bijdrage die van EZ wordt ontvangen in het kader van de reorganisatie 2000 en dient ter dekking van de op de balans opgenomen voorziening voor de sociale kosten voortvloeiend uit de reorganisatie 2000. Verwacht wordt dat de vordering in 2006 € 1,3 miljoen afneemt, terwijl ruim € 3,6 miljoen een looptijd heeft van langer dan 1 jaar.

Debiteuren

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2005	31-12-2004
Debiteuren	1.701	1.474
Voorziening dubieuze debiteuren	-359	-432
Totaal	1.342	1.042

Overige vorderingen

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2005	31-12-2004
Vooruitbetaalde kosten	372	1.164
Vorderingen betreffende de IKAP-regeling	10	65
Vorderingen op personeel	73	55
Overige vorderingen	550	63
Totaal	1.005	1.347

De vooruitbetaalde kosten betreffen diverse onderhoudscontracten. In de overige vorderingen is zowel een voorschot van € 205.000 bij de KPN als een nog te ontvangen rente van € 210.000 opgenomen.

Liquide middelen

Bedragen in duizenden euro's	31-12-2005	31-12-2004
Bank	52.928	38.975
Kas	25	23
Totaal	52.953	38.998

Eigen vermogen

Bedragen in duizenden euro's	Egalisatie-reserve	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 3-1-2004	0	0	0
Resultaat 2004	0	-8.906	-8.906
Stand per 31-12-2004	0	-8.906	-8.906
Bestemming resultaat 2004	-8.906	8.906	0
Resultaat 2005	0	3.960	3.960
Stand per 31-12-2005	-8.906	3.960	-4.946

Het eigen vermogen van het CBS bedraagt per 31 december 2005 € 4,9 miljoen negatief en bestaat uit het resultaat 2004 en 2005. Het negatieve eigen vermogen geeft geen aanleiding tot twijfel over de continuïteit, omdat in verband met de sociale kosten die voortkomen en zullen komen uit de door het kabinet Balkenende I opgelegde taakstellingen, de ICT-Toekomstbegroting en de zogenaamde Herprioritering, door EZ een langetermijnfinanciering in de vorm van een renteloos krediet van € 50 miljoen ter beschikking is gesteld. Indien de kredietbehoefte groter wordt dan € 50 miljoen zal dit onderwerp van overleg zijn tussen het CBS en het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Financiën.

Voorzieningen

Bedragen in duizenden euro's							Totaal
						Overig	
							Assurantie eigen risico
							WW-verplichtingen
							Reorganisatie 2000
							Reorganisatie 2004
							Reorganisatie 2005
Stand per 31-12-2004	0	28.577	5.747	1.386	678	0	36.388
Dotatie in 2005	11.290	0	0	1.010	700	265	13.265
Onttrekking in 2005	-30	-2.716	-788	-130	-3	0	-3.667
Vrijval	0	-7.210	0	-166	0	0	-7.376
Stand per 31-12-2005	11.260	18.651	4.959	2.100	1.375	265	38.610

Reorganisatie 2004 en 2005

De voorzieningen zijn gevormd ter dekking van de sociale kosten van de medewerkers die in het kader van de opgelegde taakstellingen Balkenende I, herprioritering van statistieken, doelmatigheidsprojecten en de ICT-Toekomstbegroting zijn aangewezen als herplaatsingskandidaat of gebruik maken van de Remkesregeling en voor overige in gang gezette reorganisaties. De voorzieningen zijn bepaald uitgaande van een ingeschatte en voorzienbare verplichting aan medewerkers. De verplichtingen bestaan naast de reguliere salariskosten gedurende de herplaatsingsperiode uit overeengekomen toekomstige uitkeringen aan voormalige medewerkers van het CBS. In onderstaande tabel is de verwachte looptijd van de verplichtingen weergegeven.

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	2006	2007-2010	2011 e.v.	Totaal
Reorganisatie 2005	4.126	3.246	3.888	11.260
Reorganisatie 2004	3.426	9.551	5.674	18.651
Totaal	7.552	12.797	9.562	29.911

Reorganisatie 2000

De voorziening is gevormd ter dekking van de sociale kosten van de medewerkers die in het kader van de Reorganisatie 2000 zijn aangewezen als herplaatsingskandidaat, maar die niet voor 3 januari 2004 zijn ontslagen. De hoogte van de sociale kosten is het totaal van de personele kosten gedurende de herplaatsingsperiode van 18 maanden en de daarna door het CBS te verstrekken wachtgelduitkeringen en andere aanvullingen.

In onderstaande tabel is de verwachte looptijd van de verplichtingen weergegeven.

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	2006	2007-2010	2011 e.v.	Totaal
Reorganisatie 2000	1.279	1.245	2.435	4.959
Totaal	1.279	1.245	2.435	4.959

Bovenstaande sociale kosten worden vergoed door EZ, zodat een vordering op EZ is opgenomen.

WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen is gevormd ter dekking van WW-uitkeringen aan voormalige medewerkers van het CBS.

In onderstaande tabel is de verwachte looptijd van de verplichtingen weergegeven.

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	2006	2007-2010	2011 e.v.	Totaal
WW-verplichtingen	413	747	940	2.100
Totaal	413	747	940	2.100

Assurantie eigen risico

Op basis van de risicoanalyse is in 2005 het maximale bedrag van € 0,7 miljoen gedoteerd.

Overig

Deze voorziening is gevormd voor een mogelijke claim van Eurostat met betrekking tot ingediende eindafrekeningen die niet in overeenstemming zijn met de daaraan gestelde voorwaarden.

Kortlopende schulden

ICT-intensivering

In het kader van de afhandeling van de meerjarenproblematiek heeft het CBS van EZ een bijdrage vooruit ontvangen van € 24,6 miljoen ten behoeve van ICT-intensivering.

In onderstaande tabel is het verloop in 2005 weergegeven.

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	ICT-intensivering
Stand per 31-12-2004	24.600
Onttrekking	-457
Stand per 31-12-2005	24.143

De onttrekking die in 2005 heeft plaatsgevonden, heeft betrekking op kosten zoals opgenomen in het ICT-Masterplan.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2005	31-12-2004
Loonheffing	3.231	2.670
Pensioenen	1.680	1.625
Premies sociale verzekeringen	500	607
Totaal	5.411	4.902

De toename van de af te dragen loonheffing eind 2005 komt doordat in december de drie maanden eigen bijdrage van de werkgever inzake de ziektekostenverzekering met de werknemers is afgerekend.

Overige schulden

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2005	31-12-2004
Nog te betalen kosten	5.211	2.387
Nog te betalen vakantiegeld	4.281	4.772
Crediteuren	3.124	4.283
Vooruitontvangen bijdrage	2.637	1.858
Nog te betalen vakantiedagen	2.435	2.685
Vooruitgefactureerde omzet	1.372	357
Nog in te zetten automatiseringscapaciteit	1.110	632
Eindejaarsuitkering	739	0
Overige schulden	1.233	175
Nog te betalen ziektekostenverzekering	170	1.164
Totaal	22.312	18.313

De nog te betalen kosten zijn hoofdzakelijk toegenomen ten opzichte van 2004 door ICT-gerelateerde kosten en door herhuisvestingskosten.

De vooruitontvangen bijdrage betreft de bijdrage die het CBS reeds heeft ontvangen van EZ, maar waarvoor de werkzaamheden in 2006 uitgevoerd worden. Aangezien met EZ een meerjarenwerkprogramma over de periode 2004-2008 is afgesproken, is dit deel op de balans als vooruitontvangen bijdrage verantwoord. In de vooruitgefactureerde omzet is een bedrag van € 0,7 miljoen opgenomen inzake Blaise.

De nog in te zetten automatiseringscapaciteit betreft het in 2004 en 2005 minder bestede deel van de ontvangen bijdrage van EZ voor de kosten van tijdelijk extra in te zetten automatiseringscapaciteit van de divisie Technologie en Methodologie in het kader van de reorganisatie 2000.

De eindejaarsuitkering wordt in 2006 betaald als gevolg van CAO-onderhandelingen.

De nog te betalen ziektekostenverzekering betrof ultimo 2004 de drie maanden eigen bijdrage die achteraf wordt betaald. Door de invoering van het nieuwe ziektekostenstelsel is deze bijdrage vervallen en in december 2005 afgerekend. In de overige schulden is een Eurostat-claim opgenomen van € 0,8 miljoen die betrekking heeft op de periode dat het CBS nog onderdeel was van EZ. Eurostat claimt dat de ingediende eindafrekeningen niet in overeenstemming zijn met de daaraan gestelde voorwaarden. Het CBS is van mening dat deze claim niet ten laste van haar exploitatie behoort te komen en heeft derhalve de claim bij EZ neergelegd. Voorzichtigheidshalve is de claim niet als vordering op EZ in de balans opgenomen.

Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2005

Ministerie van Economische Zaken

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie 2005	Begroting 2005	Realisatie 2004
Budgettaire bijdrage	168.724	164.135	186.220
Aflossing vordering EZ inzake reorganisatie 2004	-3.000		0
Bijdrage ICT-intensivering	0		-24.600
Nog te besteden	-779		-1.858
Nog te besteden inzake automatiseringscapaciteit	-478		-632
Totaal	164.467	164.135	159.130

De nog te besteden bijdragen zijn als schuld op de balans verantwoord.

Opdrachten derden

Onderstaande tabel geeft inzicht in de omzet van opdrachten derden naar regio.

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	2005	2004
Nederland	5.458	4.726
EU-landen	2.415	2.711
Overige landen	1.605	987
Totaal	9.478	8.424

De omzet van opdrachten derden naar afnemer is als volgt:

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	2005	2004
Rijksoverheid	4.531	3.598
Statistische bureaus buitenland	2.238	1.542
Onderzoeksinstellingen	1.071	666
Europese Unie en Eurostat	1.453	1.721
Overig	185	897
Totaal	9.478	8.424

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten bestaan hoofdzakelijk uit opbrengsten uit hoofde van de handhaving en publicaties.

Bedrijfslasten

Lonen, salarissen en sociale lasten

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie 2005	Begroting 2005	Realisatie 2004
Lonen en salarissen	97.498	123.127	97.985
Pensioenlasten	13.354	0	11.954
Sociale lasten	8.772	0	9.203
Ingeleend personeel	8.674	0	3.148
Mutatie voorzieningen	-740	0	10.963
Totaal	127.558	123.127	133.253

De begrote sociale lasten zijn opgenomen in de lonen en salarissen.

In de totale personele lasten is een bedrag van € 522.000 opgenomen voor de inzet van tijdelijke extra in te zetten automatiseringscapaciteit in het kader van de reorganisatie 2000.

De toegenomen pensioenlasten worden veroorzaakt door de stijging van de pensioenpremies.

De mutatie voorzieningen is een saldo van de getroffen voorzieningen voor 2005 en de vrijval van de voorziening voor herplaatsingskandidaten doordat deze medewerkers uit dienst zijn getreden of geplaatst zijn op een andere functie. Ook de EZ-bijdrage van € 2 miljoen betreffende de reorganisatie 2004 is in dit saldo inbegrepen.

<i>Aantallen vte</i>	2005	2004
Aantal vte ultimo jaar	2.075	2.241

Beloningen van de Raad van Bestuur en de Centrale Commissie voor de Statistiek

De beloning van de Raad van Bestuur, bestaande uit brutosalarissen, werkgeverslasten, pensioenpremies en onkostenvergoedingen, bedraagt in 2005 € 687.000 (2004: € 428.000).

De toename ten opzichte van 2004 wordt veroorzaakt door een andere samenstelling van de Raad van Bestuur en een interim lid gedurende geheel 2005. De totale beloning inclusief BTW van de Centrale Commissie voor de Statistiek bedraagt in 2005 € 93.000 (2004 € 96.000).

Overige bedrijfslasten

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie 2005	Begroting 2005	Realisatie 2004
Huisvesting	15.328	15.987	14.766
Overig personeel	6.545	7.056	6.170
Bureau	5.533	5.048	5.148
Dienstreizen	3.304	3.880	3.398
Advies externen	4.072	4.294	3.176
Automatisering	3.055	1.860	1.535
Dotatie voorzieningen	965	700	700
Overig	1.568	6.875	1.933
Totaal	40.370	45.700	36.826

In de huisvestingskosten zijn naast de huur ook de kosten voor energie en gebouw gerelateerde kosten als bewaking, schoonmaak en exploitatie bedrijfsrestaurant opgenomen.

De overige personele lasten betreffen voornamelijk opleidingskosten, kosten voor de Arbodienst, kinderopvang en werving en selectie.

Onder bureaunkosten wordt verstaan, kosten voor porti, kopieermachines en telefonie. De toename ten opzichte van 2004 wordt veroorzaakt door een toename van de kopieerkosten en interne verbindingen.

De advieskosten extern zijn ten opzichte van 2004 toegenomen als gevolg van het uitbesteden van de salarisadministratie.

De dotatie voorzieningen betreft de dotatie aan de voorziening assurantie eigen risico en de overige voorziening inzake Eurostat. De overige bedrijfslasten bestaan hoofdzakelijk uit kosten voor statistisch grondmateriaal.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Meerjarige financiële verplichtingen

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	2006	2007-2010	2011 e.v.
Huur panden Voorburg en Heerlen	9.120	21.233	36.040
Utiliteitsvoorzieningen en bewaking	7.200	111	0
Automatisering	2.890	1.688	0
Personeel	610	156	0
Totaal	19.820	23.188	36.040

De huurcontracten van de panden in Voorburg en Heerlen lopen af op het moment dat de verhuizingen daadwerkelijk plaatsvinden.

In het kader van de herhuisvesting zijn in januari 2006 drie contracten gesloten, te weten een samenwerkingsovereenkomst met de ontwikkelaar, een huurovereenkomst voor het gebouw en een huurovereenkomst voor het restaurant.

Activa

EZ heeft naar aanleiding van de afwikkeling van de openingsbalans een toezegging gedaan van € 1,5 miljoen te besteden aan incidentele kosten verbonden aan de herhuisvesting in de toekomst.

De Gemeente Den Haag heeft een voorwaardelijke toezegging gedaan van € 1 miljoen als maximale bijdrage in de inrichtingskosten van het nieuw te realiseren kantorencomplex.

Ook de projectontwikkelaar heeft een eenmalige bijdrage van € 1,7 miljoen toegezegd als bijdrage in de herhuisvesting. Voorwaarde van bovengenoemde toezeggingen is dat de nieuwe huisvesting van het CBS op de locatie in Leidschenveen zal zijn.

Claims

Ingediende claims:

Het CBS heeft software ontwikkeld, bekend onder de naam Blaise, met het oog op de uitvoering van zijn kerntaak. Een partij is van mening dat het CBS deze software niet op de markt zou mogen brengen en heeft een klacht ingediend bij de NMA. Inmiddels is de klacht door de NMA verworpen, maar heeft de partij bezwaar ingesteld tegen het besluit van de NMA.

Voorburg/Heerlen, 24 maart 2006

Directeur-generaal van de Statistiek:
Drs. G. van der Veen

De Centrale Commissie voor de Statistiek:
Mr. J.N. van Lunteren, voorzitter
Prof. dr. A. van Doorne-Huiskes
Dr. J.J. van Duijn
Drs. G.J. Hogeweg
J.M.A. van Huut
Drs. M.B.G.M. Oostendorp
Dr. P.C. Plooi-Van Gorsel
Prof. dr. C.G.M. Sterks

Overige gegevens

Resultaatbestemming

Het voorstel is het resultaat ten gunste van het eigen vermogen te brengen.

Accountantsverklaring

Opdracht

Wij hebben de in dit verslag op pagina 33 tot en met 47 opgenomen jaarrekening 2005 van het Centraal Bureau voor de Statistiek te Voorburg gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de leiding van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die de leiding van het Centraal Bureau voor de Statistiek daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2005 en van het resultaat over 2005 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek en de overige met het Ministerie van Economische Zaken gemaakte afspraken.

Tevens zijn wij nagegaan dat het jaarverslag voorzover wij dat kunnen beoordelen verenigbaar is met de jaarrekening.

Den Haag, 24 maart 2006

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

M.L.M. Brabers RA

J.A.A.M. Vermeeren RA

Raad van Bestuur

Directeur-generaal: drs. G. van der Veen

Plv. Directeur-generaal: prof. dr. J. van Sinderen

Lid Raad van Bestuur: drs. A.J. Speelman²⁾

Staven (bezetting¹⁾ ultimo 2005 ca. 240 vte)

BELEIDSTAF

Hoofd: drs. M. Renaud

BEDRIJFSVOERING

Directeur a.i. (tot 1-2-2006): J.A.J. Hijzelendoorn³⁾

PERSONEEL & ORGANISATIE

Directeur: drs. J.M.F. Thomas

FACILITAIR BEDRIJF

Hoofd: drs. R.H.J. Beumer

Bedrijfseconomische statistieken

Directeur:
drs. F.W.M. Hendriks
Plv. directeur:
dr. C. Zeelenberg

De divisie Bedrijfseconomische statistieken produceert statistische informatie over bedrijven, instellingen en ondernemingen. Het betreft informatie over de economische ontwikkeling en over de economische structuren in alle bedrijfstakken en branches, en aspecten zoals milieu, vervoer, kennis en technologie. (Bezetting¹⁾ ultimo 2005 ca. 630 vte)

Sociale en ruimtelijke statistieken

Directeur:
drs. W. van Nunspeet

De divisie Sociale en ruimtelijke statistieken heeft als doel statistische informatie samen te stellen over kenmerken van de bevolking, vastgoed en ruimtelijke eenheden. De divisie verzamelt de benodigde gegevens door gebruik te maken van administraties en registraties, waar nodig aangevuld met persoonsenquêtes. (Bezetting¹⁾ ultimo 2005 ca. 480 vte)

Macro-economische statistieken en publicaties

Directeur:
drs. G. Bruinooge

De divisie Macro-economische statistieken en publicaties is verantwoordelijk voor de macro-economische kerngegevens (inflatie, economische groei, enzovoort). In samenwerking met de andere divisies komen in deze divisie de elektronische en papieren publicaties van het CBS tot stand. (Bezetting¹⁾ ultimo 2005 ca. 410 vte)

Technologie en methodologie

Directeur (a.i.):
C. van der Kaa

De divisie Technologie en methodologie draagt bij aan het verhogen van de kwaliteit en de doelmatigheid van de statistische processen en producten door inzet van hoogwaardige informatietechnologie en statistische methodologie. De divisie ondersteunt ook bij de ontwikkeling en het beheer van de overige bedrijfsprocessen. (Bezetting¹⁾ ultimo 2005 ca. 390 vte)

Adviesraden

Om het CBS te adviseren over de invulling van het statistisch programma is in 2004 een nieuwe adviesstructuur ingericht. Er zijn zes adviesraden ingesteld die elk een thematisch terrein of onderwerp belichten. De voorzitters van de zes adviesraden en de directeurs van de vier planbureaus vormen samen een adviesorgaan voor de Directeur-generaal.

Samenstelling centrale adviesraad

prof. dr. B. van Ark, voorzitter adviesraad Macro-economische statistieken
prof. dr. W. Derksen, directeur Ruimtelijk Planbureau (RPB)
dr. F.J.H. Don, directeur Centraal Planbureau (CPB)
prof. ir. N.D. van Egmond, directeur Milieu- en Natuurplanbureau (MNPB/RIVM)
prof. dr. P. Ester, voorzitter adviesraad Maatschappij en Economie
prof. dr. L.H. Hoogduin, voorzitter adviesraad Prijzen
prof. dr. mr. C.J. Jepma, voorzitter adviesraad Economische statistieken
prof. dr. P. Schnabel, directeur Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)
drs. L. Smits, voorzitter adviesraad ICT en Methodologie
prof. dr. J.J.M. Theeuwes, voorzitter adviesraad Sociale Statistieken

drs. G. van der Veen, voorzitter centrale adviesraad
drs. W.J. Schoeman, secretaris centrale adviesraad (wsmn@cbs.nl)

1) Exclusief 'inleen' (interim-personeel, uitzendkrachten, stagiairs, etcetera).

2) Per 1-2-2006 opgevolgd door ir. J.E.J. van Angelen.

3) Per 1-2-2006 opgevolgd door drs. L.A. Werkhoven-Verheij.

Publicaties

Papieren publicaties

Arbeidsgehandicapten monitor 2004 *

Armoedemonitor 2004/2005 *

Assurantie jaarboek 2005 *

Atlas van plantengemeenschappen in Nederland, deel 4 *

Barometer Horeca t/m 2005-3 *

Bevolkingstrends 2005 - 1 t/m 4

Brandweerstatistiek 2004 *

Criminaliteit en rechtshandhaving 2004 *

De Digitale economie 2004 *

De Nederlandse conjunctuur 2005 - 1 t/m 4

De Nederlandse economie 2004 *

Demografische kerncijfers per gemeente 2005

Duurzame energie in Nederland 2004 *

Enquêteonderzoek onder allochtonen. Problemen en oplossingen 2004

Gezondheid en zorg in cijfers 2005 *

Integratiekaart 2005 *

Jaarboek onderwijs in cijfers 2006

Jaarrapport integratie 2005 *

Kennis en economie 2003/2004

Kunstzinnige vorming 2003 *

Kwartaalbericht Detailhandel 2005 - 1 t/m 4 *

Land- en tuinbouwcijfers 2004 *

Landelijke natuurmeetnetten van het NEM in 2004

Milieu- en natuurcompendium t/m 2004 *

National accounts of the Netherlands 2004

Nationale rekeningen 2004

Ontwikkeling en toepassing van indicatoren van sociaal-economische status binnen het Gezondheidsstatistisch Bestand *

Rechtspraak in Nederland 2003 *

Revisie Nationale Rekeningen 2000-2004

Sociaal-economische trends 2005 - 1 t/m 4

Statistisch jaarboek 2004

The EU-15's New Economy - A Statistical Portrait

Toerisme en recreatie in cijfers 2005

Toerisme in Nederland - het gebruik van logiesaccommodaties 2004 *

Trendrapport Toerisme, recreatie en vrije tijd 2004 *

Vakanties van Nederlanders 2004 *

Van de schaduw des doods tot een licht ten leven *

Verdacht van criminaliteit *

Verzekerd van cijfers *

Watervogels in Nederland 2002-2003 *

Rapporten Centrum voor Beleidsstatistiek

Uitstroom naar werk

Een nieuwe start, of niet? Cijferonderzoek sluitende aanpak 2004

Betalen of ontvangen: verdeling van collectieve middelen

Langs de zijlijn, hoe verder? Cijferonderzoek sluitende aanpak 2003

A comparison on the company level of Manufacturing Business Sentiment Survey data and Realized Turnover

Digitaal

Conjunctuurbericht

Industriemonitor *

Arbeidsmarkt in vogelvlucht

Dienstenmonitor 2005-3 *

Horecamonitor

Gemeente op maat

Milieu- en natuurcompendium t/m 2004 *

Webmagazine (diverse onderwerpen) *

Publicaties met een * in samenwerking met derden.

Enquêteonderzoek onder allochtonen

Allochtonen doen minder goed mee aan CBS-enquêtes dan autochtonen. Het minst goed responderen de in het buitenland geboren allochtonen uit de niet-westerse landen, zoals Turkije, Marokko en Suriname. De belangrijkste reden dat zij minder goed meedoen met CBS-enquêtes is dat ze lastiger thuis te bereiken zijn dan autochtonen. De lagere respons van allochtonen wordt vooral veroorzaakt doordat ze in de sterk verstedelijkte gebieden wonen, zoals de grote steden, waar de respons ook van autochtonen doorgaans laag is. De gemiddeld slechtere arbeidspositie van allochtonen vormt een aanvullende verklaring voor de lagere deelname aan enquêtes.

In het boek zijn enkele maatregelen om de deelname van allochtone groepen te verbeteren, onderzocht en beschreven. De in maart 2004 ingevoerde maatregel om het aantal contactpogingen van drie naar zes uit te breiden, heeft geresulteerd in een responstoename van tien procent onder de meeste allochtone bevolkingsgroepen. Bij de autochtonen en de in Nederland geboren westerse allochtonen bleef de stijging beperkt tot twee procent. Als betaald wordt voor deelname –geëxperimenteerd is met het geven van een bon van tien euro– leidt dat tot een betere respons onder de in Nederland geboren jonge Marokkanen, maar jonge Turken zijn met een beloning niet beter te motiveren. Telefonisch enquêteren is in allochtonenonderzoek sterk af te raden.

Integratiekaart 2005

De Integratiekaart is een *monitoring* instrument. Het is ontwikkeld om de integratie van allochtonen door de tijd heen te kunnen volgen. De publicatie is een gezamenlijke publicatie van het WODC van het Ministerie van Justitie en het CBS.

Het instrument moet inzichten opleveren over de wijze waarop en de snelheid waarmee de diverse groepen (cohorten) allochtonen erin slagen een plaats te veroveren in de Nederlandse maatschappij. Daartoe worden voor diverse terreinen zogeheten integratie-indicatoren ontwikkeld, zoals op het gebied van het onderwijs (slagingspercentages, diplomavererving), arbeidsmarktpositie (mate en snelheid van participatie, gebruik van sociale uitkeringen), sociale contacten (gemengde huwelijken) en criminaliteit (verdachten bij politie).

Enkele uitkomsten: niet-westerse allochtonen slagen minder vaak voor hun diploma dan autochtonen. Maar als zij het havo- of vwo-diploma hebben behaald, stromen zij vaker direct door naar het hoger onderwijs dan autochtonen. De arbeidsparticipatie van Turken en Marokkanen is lager dan van autochtonen, al doet de tweede generatie het beter dan de eerste. Andere groepen, zoals Kaapverdianen en Ghanezen hebben vaak betaald werk. Het aandeel zelfstandigen neemt onder diverse migrantengroepen (opvallend) toe. Turken en Marokkanen trouwen nog vaak met een partner uit het land van herkomst. Bijna tweederde van de huwelijken van Turken en Marokkanen is een zogeheten migratiehuwelijk. Maar ook is bij de tweede generatie Marokkaanse vrouwen het aandeel van de migratiehuwelijken gedaald en groeide het (kleine) aandeel huwelijken met een autochtone partner.

Gezondheid en zorg in cijfers 2005

In de afgelopen jaren heeft het CBS nieuwe statistieken ontwikkeld over het gebruik van gezondheidszorg. Door benutting van diverse registraties kunnen voor het eerst op landelijk niveau nieuwe indicatoren van gezondheid en zorg worden afgeleid zoals trends in ziekenhuisopnamen en de sterfte na eerste opname voor alle ziekenhuispatiënten en diagnoses. Met deze indicatoren kunnen ziekten en het zorggebruik gevolgd worden.

De nieuwe cijfers zijn beschikbaar gekomen door koppeling van de Landelijke Medische Registratie (LMR) van ziekenhuisopnamen met de bij het CBS beschikbare gegevens over personen. Deze koppeling maakt het voor het eerst mogelijk om aantallen in het ziekenhuis behandelde personen in kaart te brengen.

Met *Gezondheid en zorg in cijfers* wil het CBS vooral de verbanden tussen de cijfers weergeven. Door de koppeling van gezondheidsenquêtes aan fiscale gegevens is meer inzicht verkregen in sociaal-economische gezondheidsverschillen. Mensen met een relatief laag inkomen beoordelen hun gezondheid vaker als minder goed dan mensen met een relatief hoog inkomen. Wordt ook rekening gehouden met de woonsituatie (goedkope of dure huurwoning), dan varieert het gezondheidsoordeel nog sterker. Door koppeling van gezondheidsenquêtes met gegevens over inkomen en woningwaarde is het CBS beter dan voorheen in staat om sociaal-economische gezondheidsverschillen te monitoren. In de publicatie worden verder nieuwe cijfers over huisartsenpraktijken gepresenteerd, gebaseerd op gegevens uit administratieve bronnen. Ook voor deze nieuwe statistiek is dus niet additioneel geëncquêteerd. Ten slotte is een nieuwe methode ontwikkeld om de kosten van de ziekenhuiszorg te splitsen in een prijscomponent en een volume-component en worden nieuwe cijfers gepubliceerd over fusies en overnames in de zorgsector in de afgelopen tien jaar.

Wegwijzer

Het CBS verzamelt gegevens bij personen, bedrijven en instellingen om dit geheel daarna te verwerken tot statistische informatie over groepen mensen, hun omgeving en over bedrijven. De resultaten stelt het CBS zo snel mogelijk voor iedereen beschikbaar. Dat gebeurt op velerlei manieren.

De CBS-website (www.cbs.nl)

Biedt gratis toegang tot de resultaten van CBS-onderzoek: alle gepubliceerde CBS-cijfers in de databank StatLine, kerncijfers over Nederland, persberichten, het wekelijks Webmagazine, webartikelen en andere nieuwe publicaties, productencatalogus, beleidsinformatie en een verzameling links naar nationale statistische bureaus en relevante internationale organisaties.

Persdienst

Het informatiepunt voor de pers, te bereiken via telefoon (070) 337 44 44 of e-mail: persdienst@cbs.nl.

NOS-teletekst

Pagina 506 geeft informatie over een aantal belangrijke economische indicatoren en pagina 507 bevat gegevens die recent zijn gepubliceerd.

Infoservice

Het centrale informatiepunt voor algemene vragen over het CBS en zijn producten is te bereiken via telefoon 0900 02 27 (50 eurocent per minuut), fax (070) 337 59 94 en het webformulier op de CBS-website. (www.cbs.nl/contact/contactinformatie)

CBS Contact Center

Het centrale informatiepunt voor bedrijven, instellingen en personen indien zij vragen hebben over CBS-vragenlijsten of ander enquêtemateriaal. Het contact center is bereikbaar via telefoon (045) 570 64 00 (op werkdagen van 9.00–17.00 uur), e-mail: contactcenter@cbs.nl of via de website: www.cbs.nl/contactcenter

Verkoop van CBS-producten

Verkoop vindt plaats via de afdeling Verkoop van het CBS, Postbus 4481, 6401 CZ Heerlen, fax: (045) 570 62 68, e-mail: verkoop@cbs.nl

European Statistical Data Support Voorburg

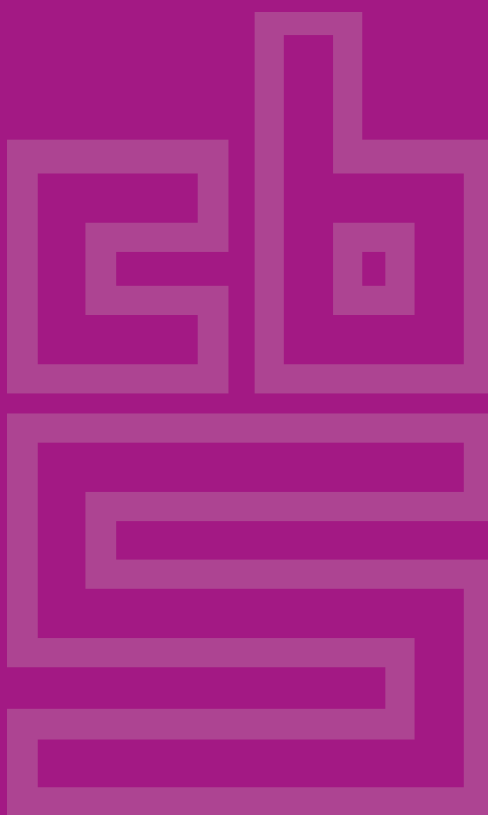
Via deze datashop bij het CBS in Voorburg kunnen gebruikers telefonisch 0900 02 27 (50 eurocent per minuut) of per e-mail via een standaard webformulier op de website van het CBS (www.cbs.nl) statistische informatie over Europa opvragen. De informatie is afkomstig van Eurostat.

Centrum voor Research van Economische Microdata (Cerem)

Dit centrum stelt onderzoekers in staat wetenschappelijk onderzoek te verrichten op microdata van Nederlandse bedrijven. Dit kan uit veiligheidsoverwegingen alleen ten kantore van het CBS in Voorburg of Heerlen gebeuren. Nadere informatie over de voorwaarden en regels die voor microdata-onderzoek gelden, is verkrijgbaar via telefoon (070) 337 42 28 of e-mail: cerem@cbs.nl

Centrum voor Beleidsstatistiek

Helpt departementen en planbureaus bij het vinden, het gebruik en het opstellen van de benodigde informatie voor de beleidsvoorbereiding en de evaluatie daarvan. Aan de diensten van het Centrum voor Beleidsstatistiek zijn kosten verbonden. Nadere informatie is verkrijgbaar via telefoon (070) 337 47 71 of e-mail: cvb@cbs.nl

Centraal Bureau voor de Statistiek

Voorburg

Prinses Beatrixlaan 428
Postbus 4000
2270 JM Voorburg
telefoon (070) 337 38 00

Heerlen

Kloosterweg 1
Postbus 4481
6401 CZ Heerlen
telefoon (045) 570 60 00

Website

www.cbs.nl

Infoservice

telefoon 0900 0227 (€ 0,50 per minuut)
e-mail infoservice@cbs.nl
fax (045) 570 62 68

Teletekst

pagina 506/507

Colofon

Uitgave: Centraal Bureau voor de Statistiek
Vormgeving: WAT ontwerpers, Utrecht
Druk: OBT bv, Den Haag

